

Laitteet ja varusteet

Alkusammutuskalusto

1. Opasteet
2. Määrä ja sijoittelu
3. Huolto ja kunnossapito
4. Ohjeistaminen ja osaaminen
5. Käyttäjien toiminta

Moduulin info

- Pelastusviranomaisen toimivalta perustuu pelastuslain 14 §:n vaatimukseen, jonka mukaan rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan on osaltaan varauduttava tulipalojen sammuttamiseen. Tämän veloitteen täyttääkseen rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan on hankittava rakennukseen riittävä määrä soveltuvaa alkusammutuskalustoa.
- Laissa pelastustoimen laitteista (10/2007) säädetään käsisammuttimien teknisistä vaatimuksista sekä käsisammutinliikkeistä. Lain noudattamista valvoo Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES). Jos pelastusviranomaisen havaitsee tämän lain noudattamiseen liittyviä puutteita, tulee puutteista tehdä ilmoitus Tukesille.
- Alueen pelastusviranomaisen tulee tehdä ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle palotarkastuksella tai muussa toiminnassa havaitsemistaan vakavista puutteista liittyen pelastustoimen laitteisiin, asennusliikkeiden tai tarkastuslaitosten toimintaan.

Muut pöytäkirjalle tehtävät merkinnät

- Ilmoitusvelvollisuus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle:** Vakava puute koskien pelastustoimen laitetta taikka asennusliikkeiden tai tarkastuslaitosten toimintaa.

1. Opasteet

Alkusammutuskalustoa ei ole opastettu tai opasteissa on merkittäviä puutteita.

Muu, mikä?

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Käsiammuttimen opastekilpi puuttuu.
- Pikapalopostin opastekilpi puuttuu.
- Käsiammuttimien opasteet on peitetty.

Opasteissa on vähäisiä puutteita.

Opastekilven edessä on näköeste, joka hankaloittaa opasteen havaitsemista.

Alkusammutuskalusto on opastettu vaatimusten mukaisesti.

- Alkusammutuskaluston opastuksessa ei havaittu puutteita.
- Alkusammutuskalusto on opastettu vaatimusten mukaisesti.

Hyvät käytännöt ja suositukset

+ Opastekilpien näkyvyyttä on parannettu koon ja määrän osalta.

Tarkastusohje

- Tarkasta, että kaikki käsiammuttimet ja pikapalopostit on merkitty opastekilvillä siten, että alkusammutuskalusto on helposti löydettävissä mahdollisessa tulipalotilanteessa.

Info

- Alkusammutuskaluston sijainti on opastettava opastein, jotta tilojen käyttäjät löytävät käsiammuttimet mahdollisessa tulipalotilanteessa.

Sammutin
oven takana

- Opastekilpien koko määritellään katseluetäisyyden mukaan mutta kilpien vähimmäiskoko on 200 x 200 mm.
- Alkusammutuskaluston havaitsemiseen esimerkiksi myymälöissä on kiinnitettävä erityistä huomiota. Alkusammutuskalusto on merkittävä siten, että ne erottuvat selvästi kaiken muun opastavan tekstin ja merkkien joukosta. Opasteet on sijoitettava yleensä vähintään kahdesta suunnasta näkyviksi.
- Käytävätiloissa opastekilvet on asennettava siten, että ne näkyvät käytävää pitkin katsottaessa.

2. Määrä ja sijoittelu

Alkusammutuskaluston määrässä tai sijoittelussa on merkittäviä puutteita.

- Riskikohteen lähellä ei ole riittävää määrää alkusammutuskalustoa.
- Sisäkäyttöön tarkoitettu nestesammutin on sijoitettu ulos tai muuhun tilaan, jossa on pakkasta.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Käsiammutin puuttuu.
- Pikapaloposti puuttuu.
- Sammutuspeite puuttuu.
- Käsiammutin on väärin sijoitettu.
- Pikapaloposti on väärin sijoitettu.
- Sammutuspeite on väärin sijoitettu.
- Käsiammuttimien edessä säilytetään tavaraa.
- Käsiammuttimen päällä säilytetään tavaraa.
- Pikapalopostin edessä säilytetään tavaraa.

Alkusammutuskaluston määrässä tai sijoittelussa on vähäisiä puutteita.

- Käsiammutin on sijoitettu siten, että se voi altistua mekaaniselle rasitukselle.

Alkusammutuskalustoa on riittävä määrä, oikein sijoitettuna.

- Alkusammutuskalustoa on riittävä määrä.
- Tulityöpaikalla on sinne soveltuvaa alkusammutuskalustoa.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Alkusammutuskaluston eteen on maalattu alue, jolle ei saa sijoittaa tavaraa.
- + Alkusammutuskaluston eteen on teipattu alue, jolle ei saa sijoittaa tavaraa.

Tarkastusohje

- Arvio kierroksella, että rakennuksessa on riittävä määrä alkusammutuskalustoa.
- Tarkasta, että kaikkien alkusammutuskaluston opastekilpien läheisyydessä on kyseinen alkusammutusväline.
- Kiinnitä erityistä huomiota, että korkean riskin paikoissa on riittävä määrä alkusammutuskalustoa.
- Tarkasta, että tilassa oleva sammutin soveltuu kyseiseen tilaan.
- Tarkasta, ettei alkusammutuskaluston edessä tai päällä säilytetä tavaraa.
- Tarkasta, ettei alkusammutuskalustoa ole viety pois paikaltaan käyttäjien toimesta.

Info

- Riittävä alkusammutuskaluston määrä on määriteltävä riskiperusteisesti tilojen koon, muodon ja käyttötavan perusteella. Nyökkisääntönä voidaan pitää, että käsiammuttimia tulisi olla aina vähintään yksi per 200–300 neliötä.
- Alkusammutuksen kannalta alkusammutuskaluston tarkoituksenmukaisia sijoituspaikkoja ovat huoneiden sisääntulo-ovien läheisyys ja kulkuväylät sekä riskikohteiden läheisyys. Korkeamman riskin kohteiden kuten akkujen latauspaikkojen ja tulityöpaikkojen alkusammutuskalusto on syytä määritellä aina erikseen.
- Käsiammuttimien sijoituksessa tulee ottaa huomioon sammuttimen soveltuvuus kyseiseen tilaan.
- **Huom.!** On olemassa myös pakkasen kestäviä nestesammuttimia.
- Tilojen käyttäjät voivat omalla toiminnallaan vaikuttaa merkittävästi alkusammutuskaluston käytettävyyteen ja toimintavarmuuteen.
 - Alkusammutuskaluston käytettävyyttä voi heikentää merkittävästi esimerkiksi alkusammutuskaluston edessä säilytettävät tavarat.

3. Huolto ja kunnossapito

Alkusammutuskaluston toimintakunnon varmistamiseksi tarvittavia toimenpiteitä ei ole suoritettu tai toimenpiteiden suorittamisessa on merkittäviä puutteita.

- Käsisammuttimen painemittari on punaisella.
- Käsisammuttimen kyljessä on lommo.
- Käsisammuttimen käyttöönottaminen telineestä ei ole mahdollista.
- Pikapalopostikaappi ei aukea.
- Pikapalopostin letku on rikki.
- Pikapalopostin letku on irti.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Käsisammutinta ei ole tarkastettu.
- Käsisammutinta ei ole huollettu.
- Pikapalopostia ei ole tarkastettu.
- Pikapalopostia ei ole koeponnistettu.

Alkusammutuskaluston toimintakunnon varmistamisessa on vähäisiä puutteita.

- Käsisammuttimen käyttöohjeet eivät ole luettavissa.
- Käsisammutinta ei ole kiinnitetty.

Alkusammutuskaluston toimintakunto on varmistettu vaatimustenmukaisilla huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä.

- Alkusammutuskalustolle on suoritettu tarvittavat huolto- ja kunnossapitotoimenpiteet.
- Käsisammuttimet on kiinnitetty siten, että ne eivät alistu mekaaniselle rasitukselle ja ovat helposti käyttöönotettavissa.
- Alkusammutuskaluston toimintakunnossa tai käytettävyydessä ei havaittu puutteita.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Alkusammutuskalustolle on laadittu huolto- ja kunnossapito-ohjelma.

Tarkastusohje

- Kysy kohteen edustajalta, mitä huolto- ja kunnossapitotoimenpiteitä alkusammutuskalustolle on tehty.
- Kiertäessäsi kohteessa, havainnoi alkusammutuskaluston toimintakuntoa ja käytettävyyttä.
Tarkasta
 - että käsiammuttimissa on tarkastuslipuke.
 - että käsiammuttimessa on huoltolipuke, jos huoltoväli on täytynyt
 - että käsiammutin on koeponnistettu.
 - silmämääräisesti, että käsiammuttimet ja pikapalopostit ovat kunnossa.
 - että käsiammuttimen painemittari on vihreällä.
- Kokeile onko käsiammutin helposti käyttöön otettavissa seinätelineestä tai kaapista.
- Todellista toimintakuntoa havainnoidaan huolto- ja kunnossapitotoimenpiteiden arvioimiseksi.

Info

- Alkusammutuskaluston toimintakunto tulee varmistaa säännöllisillä huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä sekä tarkastuksilla.
- Alkusammutuskaluston huollosta ja kunnossapidosta vastaa koko rakennusta palvelevien järjestelyiden osalta rakennuksen omistaja, haltija ja toiminnanharjoittaja osaltaan sekä huoneiston haltija hallinnassaan olevien tilojen osalta.

Tarkastus ja huoltovälit:

- Käsiammuttimet
 - Tiloissa, joissa käsiammutin on alttiina kosteudelle, tärinälle, lämpötilojen vaihtelulle tai pakkaselle: **tarkastus 1 vuoden välein.**
 - Kuivissa ja tasalämpöisissä tiloissa: **tarkastus 2 vuoden välein.**
 - Nestesammuttimet: **huolto 5 vuoden välein.**
 - Muut käsiammuttimet: **huolto 10 vuoden välein.**
 - Käsiammuttimen säiliöt: **koeponnistus 10 vuoden välein.**
- Pikapalopostit:
 - Pikapalopostien huollosta- ja kunnossapidosta tulee huolehtia valmistajan ohjeiden mukaisesti.
 - Jos valmistajan ohjeita ei ole käytettävissä voidaan periaatteellisina väleinä pitää seuraavia:
 - pikapalopostien tarkistus **vuosittain,**
 - pikapalopostien koeponnistus **viiden vuoden välein.**
- Jos valvontäkäynnillä havaitaan puutteita alkusammutuskaluston toimintakunnossa, tulee alkusammutuskalusto määrätä uusittavaksi tai huollettavaksi.

Sammutuskaluston asennukset:

- Käsiammuttimet on kiinnitettävä kaatumisen ja siitä aiheutuvan mekaanisen rasituksen estämiseksi. Sammuttimen voi halutessaan sijoittaa kaappiin.
- Sammuttimen nostaminen telineestä tulee olla mahdollisimman helppoa. Sijoituspaikkaa ja -korkeutta mietittäessä tulee ottaa huomioon tilojen käyttäjät.
- Pikapalopostit tulee olla asennettu ja kiinnitetty siten, että sen käyttöön ottaminen on mahdollista.

4. Ohjeistaminen ja osaaminen

Rakennuksen käyttäjiä ei ole ohjeistettu ja/tai he eivät osaa käyttää tiloissa olevaa alkusammutuskalustoa.

- Velvollisuutta ohjeistukseen ei ole tunnistettu.
- Käyttäjiä ei ole ohjeistettu.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Henkilö ei osaa käyttää käsisammutinta.
- Henkilö ei osaa käyttää pikapalopostia.
- Henkilö ei osaa käyttää sammutuspeitettä.
- Henkilö ei tiedä lähimmän alkusammutuskaluston sijaintia.
- Käyttäjien ohjeistuksessa on puutteita.

Rakennuksen käyttäjien ohjeistuksessa tai osaamisessa on vähäisiä puutteita.

- Muu, mikä?

Rakennuksen käyttäjille on annettu riittävä ohjeistus ja käyttäjät osaavat suorittaa alkusammutuksen turvallisesti ja tehokkaasti.

- Rakennuksen käyttäjät osaavat suorittaa alkusammutuksen turvallisesti ja tehokkaasti.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Alkusammutusta on harjoiteltu käytännössä.

Tarkastusohje

Kysy rakennuksen käyttäjiltä:

- Osaatko käyttää rakennuksessa olevaa alkusammutuskalustoa?
- Oletko saanut alkusammutuskoulutusta?
- Miten toimisit, jos työpisteessäsi syttyisi tulipalo?

Suosi avoimia kysymyksiä ("Mitä...? Miten...? Millaista...?") "kyllä/ei" -kysymysten sijaan. Vertaa vastauksia laadittuihin ohjeisiin. Pyri kysymään kysymykset useammalta henkilöltä, jotta saat kattavamman kuvan henkilöiden osaamisesta.

Info

- Alkusammutusosaaminen on onnistuneen alkusammutuksen kannalta yhtä tärkeässä roolissa kuin toimiva alkusammutuskalusto. Tilojen käyttäjien tulee osata käyttää kaikkea kiinteistön alkusammutuskalustoa.
- Tilojen käyttäjillä tarkoitetaan tässä kohdassa tiloissa säännöllisesti tai vakituisesti olevia ihmisiä esimerkiksi rakennuksessa työskenteleviä ja asuvia henkilöistä.
- Tilojen käyttäjien tulee tietää rakennuksessa olevan alkusammutuskaluston sijainti, jotta he löytävät nopeasti oikeanlaisen alkusammutuskaluston mahdollisessa tulipalotilanteessa.
- Tilojen käyttäjien tulee tietää mitä tiloissa olevaa alkusammutuskalustoa tulee käyttää erilaisten tulipalojen sammuttamiseen.
- Käyttäjien toimintamallit riippuvat tiloissa harjoitettavasta toiminnasta mutta tärkeää on, että henkilökunnan tehtävät on suunniteltu ja ohjeistettu etukäteen, jotta kaikki tietävät roolinsa. Vastuu ohjeistuksesta ja koulutuksesta on rakennuksen omistajalla, haltijalla ja/tai toiminnanharjoittajalla.

Laitteet ja varusteet

Palovaroittimet

1. Määrä ja sijoittelu
2. Huolto ja kunnossapito
3. Ohjeistaminen ja osaaminen

Moduulin info

- Palovaroitin on ollut pakollinen jokaisessa asuinrakennuksessa 1.9.2000 lähtien. 1.2.2009 jälkeen rakennetut asuinrakennukset on tullut varustaa sähköverkkoon kytketyillä palovaroittimilla. Tätä aiemmin rakennetuissa asuinrakennuksissa hyväksytään patterikäyttöiset palovaroittimet. Suositeltavaa kuitenkin on vanhojen varoittimien vaihtaminen sähköverkkoonkytketyiksi varoittimiksi.

Muut pöytäkirjalle tehtävät merkinnät

- Ilmoitusvelvollisuus Turvallisuus ja kemikaalivirastolle (Tukes):** Vakava puute koskien pelastustoimen laitetta.
- Suositus pöytäkirjalle: Suositeltavaa on palovaroittimien muuttaminen sähköverkkoon kytketyiksi palovaroittimiksi, niiden toimintakunnon varmistamiseksi.

1. Määrä ja sijoittelu

Palovaroitinmäärä ja sijoittelu on merkittäviä puutteita.

- Muu, mikä?

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Palovaroitinmäärä on liian vähän tilojen pinta-alaan, tilojen muotoon tai riskeihin nähden.
 Palovaroitin puuttuu.

Palovaroitinmäärä ja sijoittelu on vähäisiä puutteita.

- Palovaroitin on asennettu seinälle.
 Palovaroitin on kaapin päällä.
 Palovaroitinmäärä ei kuulu koko rakennuksessa.

Palovaroitinmäärä on riittävä määrä, oikein sijoitettuna rakennuksen pinta-alaan, tilojen muotoon tai riskeihin nähden.

- Palovaroitinmäärä on riittävä määrä.
 Palovaroitimet on sijoitettu oikein.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Palovaroitinmäärä on lakisääteistä vaatimusta enemmän. Esimerkiksi kaikkiin makuuhuoneisiin on asennettu palovaroitin.

Tarkastusohje

- Tarkasta, että palovaroitinmäärä on riittävä määrä oikein sijoitettuna rakennuksen pinta-alaan, tilojen muotoon ja riskeihin nähden.
 - Vähimmäismäärä on 1 per alkavaa 60 neliötä kohden ja lisäksi riskiperusteisesti.
- Tarkasta, että palovaroitin on sijoitettu keskeiselle paikalle tilan kattoon

Suosituks

- Isoissa asunnoissa (ja muissa suurissa tiloissa) on suositeltavaa käyttää toisiinsa kytkettäviä palovaroitinmäärä, jolloin hälytys yhdessä varoittimissa aiheuttaa yleishälytyksen myös muissa varoittimissa. Järjestelyllä voidaan vähentää palon havaitsemiseen kuluvaa viivettä.
- Myös kerrostalon yleisiin tiloihin, kuten porraskäytävään kannattaa suositella hankittavaksi palovaroitin. Näin ollen palon sattuessa voidaan säästää aikaa, jos syttymishuoneiston oma varoitin ei hälytä.

Info

Asunnot, päiväkodit, koulut ja päivähoitolaitokset

- Asunnon jokaiseen kerrokseen on asennettava vähintään yksi palovaroitin (huomioi myös asuntoihin kuuluvat käytössä olevat ullakotilat ja kellarit)
- Jokaisen kerroksen alkavaa 60 neliötä kohden on oltava vähintään yksi palovaroitin.

Huoneistoalan lisäksi palovaroitinmäärä tulee ottaa huomioon valvottavan tilan muoto ja erityistä syttymisvaaraa aiheuttavat toiminnot.

Suosittelavaa on asentaa palovaroitin jokaiseen huoneeseen, jossa nukutaan.

Hoitolaitokset ja majoitustilat sekä ympärivuorokautisessa käytössä olevat päiväkodit

- Yksi jokaisessa majoitushuoneessa,
- Majoitushuoneita sisältävän palo-osaston jokaiseen kerrokseen on asennettava vähintään yksi palovaroitin yleisten tilojen huoneistoalan jokaista alkavaa 60 neliötä kohden.
- Huoneistoalan lisäksi palovaroitinmäärä tulee ottaa huomioon valvottavan tilan muoto ja erityistä syttymisvaaraa aiheuttavat toiminnot.

Palovaroitin tulee sijoittaa seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- Palovaroitin tulee asentaa paikkaan, jossa se reagoi savuun mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Suositeltavaa on sijoittaa varoitin mahdollisimman keskeiselle paikalle huonetta.
- Paras kiinnityspaikka on tilan korkeimmassa kohdassa, jonne savu kulkeutuu nopeasti, vinokaton korkeimpaan kohtaan varoitinta ei saa kuitenkaan asentaa, koska savu ei liiku siellä.
- Varoitinmäärä etäisyys seinistä ja nurkista tulee olla vähintään 50 cm.
- Varoitinta EI tule asentaa tuuletusikkunoiden tai koneellisen ilmastoinnin läheisyyteen.
- Varoitinmäärä sijoittamista keittiön (varsinkin hellan ja tiskikoneen), tulisijan ja kylpyhuoneen läheisyyteen tulisi välttää väärin hälytysten ehkäisemiseksi.

2. Huolto ja kunnossapito

Palovaroittimien toimintakunnon varmistamiseksi tarvittavia toimenpiteitä ei ole suoritettu tai toimenpiteiden suorittamisessa on merkittäviä puutteita.

Muu, mikä?

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Palovaroittimen uusimisesta on kulunut yli 10 vuotta.
- Palovaroittimen toimintakunnosta ei ole huolehdittu säännöllisellä paristojen vaihdolla (, jos palovaroittimessa pariston vaihtotarve).
- Palovaroitinta ei ole testattu.
- Palovaroittimessa ei ole paristoja.
- Palovaroittimen paristot ovat tyhjä.
- Palovaroittimessa on pölysuoja.

Palovaroittimien toimintakunnon varmistamiseksi tarvittavat toimenpiteet on suoritettu puutteellisesti tai virheellisesti.

Palovaroitin on likainen.

Palovaroittimien toimintakunto on varmistettu vaatimustenmukaisilla huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä.

- Palovaroittimen huollosta- ja kunnossapidosta on huolehdittu valmistajan ohjeiden mukaisesti.
- Palovaroittimien toimintakunnossa ei havaittu puutteita.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Palovaroittimille on laadittu huolto- ja kunnossapito-ohjelma.
- + Suoritetut testaukset on kirjattu päiväkirjaan.
- + Suoritetut huolto- ja kunnossapitotoimenpiteet on kirjattu päiväkirjaan.

Tarkastusohje

- Kysy kohteen edustajalta palovaroittimien testaus ja pariston vaihtokäytännöistä.
 - Kenen vastuulla?
 - Milloin?
- Tarkasta palovaroittimesta (jos mahdollista), että sen ns. parasta ennen päiväys ei ole vanhentunut (maksimikäyttöikä on yleensä 10 vuotta). Voit myös kysyä kohteen edustajalta, milloin palovaroittimet on hankittu.
- Tarkasta silmämääräisesti, että palovaroittimet ovat toimintakunnossa.
- Voit tarkistaa palovaroittimen testinapista, että palovaroittimen paristoissa on virtaa.

Huom.! Jos olet epävarma siitä, kuinka palovaroitin toimii (esimerkiksi vaimentaminen), älä testaa palovaroitinta testinapista palotarkastuksella.

Info

- Palovaroittimia tulee huoltaa ja kunnossapitää valmistajan ohjeiden mukaisesti. Tarvittavia huolto- ja kunnossapitotoimenpiteitä ovat:
 - pariston vaihto (tarvittaessa)
 - varoittimen uusiminen
 - muut valmistajan ohjeistamat huoltotoimenpiteet.
- Lisäksi palovaroittimien toimintakunto tulee koestaa valmistajan ohjeiden mukaisesti.
- Iän myötä palovaroittimen reaktioaika sekä äänen voimakkuus heikkenevät. Palovaroittimen ensisijainen tarkoitus on havaita alkanut tulipalo mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja varoittaa siitä asukkaita riittävän voimakkaalla hälytysäänellä. Kun palovaroittimen reaktioaika ja äänenvoimakkuus iän myötä tulleiden seikkojen myötä heikkenee, ei palovaroitin enää toimi tarkoituksensa mukaisesti. Tästä johtuen palovaroittimet tulee uusida vähintään kymmenen vuoden välein tai useammin, jos valmistajan ohjeissa näin vaaditaan. (Tukes: palovaroittimien ikääntymisselvityksen loppuraportti.)
- Paristokäyttöisten palovaroittimien huollosta ja kunnossapidosta vastaa asuintaloissa asunon haltija.
 - Varsinkin asuintaloissa palovaroittimien toimintakunnon osalta korostuu asukkaan valistus ja neuvonta. Asukasta kannattaa muistuttaa seuraamaan palovaroittimen toimintakuntoa sekä tekemään palovaroittimen toimintakunnon varmistamiseksi tarvittavat toimenpiteet.

3. Ohjeistaminen ja osaaminen

Rakennuksen käyttäjiä ei ole ohjeistettu ja/tai he eivät osaa toimia palovaroittimen hälyttäessä.

- Rakennuksen käyttäjät eivät reagoi palovaroittimen hälytykseen mitenkään.
- Velvollisuutta ohjeistukseen ei ole tunnistettu.
- Käyttäjiä ei ole ohjeistettu.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Rakennuksen käyttäjät eivät tiedä kuinka toimia palovaroittimen hälyttäessä.
- Käyttäjien ohjeistuksessa on puutteita.

Rakennuksen käyttäjien ohjeistamisessa ja/tai osaamisessa on vähäisiä puutteita.

- Rakennuksen henkilökunta tai asukkaat poistuvat ulos, tarkistamatta mistä syystä palovaroitin hälyttää.

Rakennuksen käyttäjille on annettu riittävä ohjeistus ja he osaavat toimia oikein palovaroittimen hälyttäessä.

- Rakennuksen käyttäjät osaavat toimia oikein palovaroittimen hälyttäessä.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Toimintaa palovaroittimen hälyttäessä on harjoiteltu käytännössä.

Tarkastusohje

Kysy rakennuksen käyttäjiltä:

- Kuinka he toimisivat palovaroittimen hälyttäessä?
- Onko heitä ohjeistettu toiminnasta palovaroittimen hälyttäessä?
- Vertaa heidän toimintamallejaan pelastussuunnitelman toimintaohjeisiin ja kiinteistön omistajan/haltijan selvityksiin käyttäjille annetuista ohjeista.

Suosi avoimia kysymyksiä ("Mitä...? Miten...? Millaista...?") "kyllä/ei" -kysymysten sijaan. Vertaa vastauksia laadittuihin ohjeisiin. Pyri kysymään kysymykset useammalta henkilöltä, jotta saat kattavamman kuvan henkilöiden osaamistasosta.

Info

- Palovaroittimen tärkeimpänä tehtävänä on hälyttää ja varoittaa rakennuksessa olevia ihmisiä. Tästä syystä ihmisten oikea toiminta palovaroittimen hälyttäessä on tärkeää. Palovaroittimen hälytykseen tulee reagoida aina ja tarkastaa mistä hälytys johtuu.
- Oikeat toimintamallit riippuvat rakennuksen käyttötarkoituksesta ja henkilöiden roolista. Asiakkaiden tai tiloissa tilapäisesti olevien ensisijaisen toimintamallin tulee olla rakennuksesta poistuminen.
- Työntekijöiden tehtävinä voivat olla esimerkiksi seuraavat:
 - palohälytyksen syyn selvittäminen
 - tilojen muiden käyttäjien opastaminen/evakuointi
 - tilojen varmistaminen, että kaikki henkilöt ovat poistuneet
 - kokoontumispaikalla läsnäolevien laskeminen
 - pelastushenkilöstön opastaminen
 - pelastushenkilöstön avustaminen mahdollisuuksien mukaan.
- Tärkeää on, että henkilökunnan tehtävät on suunniteltu ja ohjeistettu etukäteen, jotta kaikki tietävät roolinsa.
- Vastuu työntekijöiden ja tilojen käyttäjien ohjeistuksesta ja koulutuksesta on rakennuksen omistajalla, haltijalla ja/tai toiminnanharjoittajalla.

Laitteet ja varusteet

Sähköverkkoon kytketyt palovaroittimet

1. Määrä ja sijoittelu
2. Huolto ja kunnossapito
3. Ohjeistaminen ja osaaminen

Moduulin info

- Palovaroitin on ollut pakollinen jokaisessa asuinrakennuksessa 1.9.2000 lähtien. 1.2.2009 jälkeen rakennetut asuinrakennukset on tullut varustaa sähköverkkoon kytketyillä palovaroittimilla. Tätä aiemmin rakennetuissa asuinrakennuksissa hyväksytään patterikäyttöiset palovaroittimet. Suositeltavaa kuitenkin on vanhojen varoittimien vaihtaminen sähköverkkoonkytketyiksi varoittimiksi.

Muut pöytäkirjalle tehtävät merkinnät

- Ilmoitusvelvollisuus Turvallisuus ja kemikaalivirastolle (Tukes):** Vakava puute koskien pelastustoimen laitetta (laki pelastustoimen laitteista (10/2007) 17 § 2 mom.).

1. Määrä ja sijoittelu

Palovaroittimien määrässä ja sijoittelussa on merkittäviä puutteita.

- Palovaroitinta ei ole kytketty sähköverkkoon.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Palovaroittimia on liian vähän tilojen pinta-alaan, tilojen muotoon tai riskeihin nähden.
 Palovaroitin puuttuu.

Palovaroittimien määrässä ja sijoittelussa on vähäisiä puutteita.

- Palovaroitin on asennettu seinälle.
 Palovaroittimen ääni ei kuulu koko rakennuksessa.

Palovaroittimia on riittävä määrä, oikein sijoitettuna rakennuksen pinta-alaan, tilojen muotoon tai riskeihin nähden.

- Palovaroittimia on riittävä määrä.
 Palovaroittimet on sijoitettu oikein.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Palovaroittimia on lakisääteistä vaatimusta enemmän. Esimerkiksi kaikkiin makuuhuoneisiin on asennettu palovaroitin

Tarkastusohje

- Tarkasta, että palovaroittimia on riittävä määrä oikein sijoitettuna rakennuksen pinta-alaan, tilojen muotoon ja riskeihin nähden. Vähimmäismäärä on 1 per alkavaa 60 neliötä kohden ja lisäksi riskiperusteisesti.
- Tarkasta, että palovaroitin on sijoitettu keskeiselle paikalle tilan kattoon.

Suosituks

- Isoissa asunnoissa (ja muissa suurissa tiloissa) on suositeltavaa käyttää toisiinsa kytkettäviä palovaroittimia, jolloin hälytys yhdessä varoittimessa aiheuttaa yleishälytyksen myös muissa varoittimissa. Järjestelyllä voidaan vähentää palon havaitsemiseen kuluvaa viivettä.
- Myös kerrostalon yleisiin tiloihin, kuten porraskäytävään kannattaa suositella hankittavaksi palovaroitin. Näin ollen palon sattuessa voidaan säästää aikaa, jos syttymishuoneiston oma varoitin ei hälytä.

Info

Asunnot, päiväkodit, koulut ja päivähoitolaitokset

- Asunnon jokaiseen kerrokseen on asennettava vähintään yksi palovaroitin (huomioi myös asuntoihin kuuluvat käytössä olevat ullakotilat ja kellarit)
- Jokaisen kerroksen alkavaa 60 neliötä kohden on oltava vähintään yksi palovaroitin.

Huoneistoalan lisäksi palovaroittimien määrässä tulee ottaa huomioon valvottavan tilan muoto ja erityistä syttymisvaaraa aiheuttavat toiminnot.

Suosittelavaa on asentaa palovaroitin jokaiseen huoneeseen, jossa nukutaan.

Hoitolaitokset ja majoitustilat sekä ympärivuorokautisessa käytössä olevat päiväkodit

- Yksi jokaisessa majoitushuoneessa,
- Majoitushuoneita sisältävän palo-osaston jokaiseen kerrokseen on asennettava vähintään yksi palovaroitin yleisten tilojen huoneistoalan jokaista alkavaa 60 neliötä kohden.
- Huoneistoalan lisäksi palovaroittimien määrässä tulee ottaa huomioon valvottavan tilan muoto ja erityistä syttymisvaaraa aiheuttavat toiminnot.

Palovaroitin tulee sijoittaa seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- Palovaroitin tulee asentaa paikkaan, jossa se reagoi savuun mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Suositeltavaa on sijoittaa varoitin mahdollisimman keskeiselle paikalle huonetta.
- Paras kiinnityspaikka on tilan korkeimmassa kohdassa, jonne savu kulkeutuu nopeasti, vinokaton korkeimpaan kohtaan varoitinta ei saa kuitenkaan asentaa, koska savu ei liiku siellä.
- Varoittimen etäisyys seinistä ja nurkista tulee olla vähintään 50 cm.
- Varoitinta EI tule asentaa tuuletusikkunoiden tai koneellisen ilmastoinnin läheisyyteen.
- Varoittimen sijoittamista keittiön (varsinkin hellan ja tiskikoneen), tulisijan ja kylpyhuoneen läheisyyteen tulisi välttää väärin hälytysten ehkäisemiseksi.

2. Huolto ja kunnossapito

Palovaroittimien toimintakunnon varmistamiseksi tarvittavia toimenpiteitä ei ole suoritettu tai toimenpiteiden suorittamisessa on merkittäviä puutteita.

Muu, mikä?

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Palovaroittimen uusimisesta on kulunut yli 10 vuotta.
- Palovaroittimen toimintakunnosta ei ole huolehdittu säännöllisellä paristojen tai akun vaihdolla (, jos palovaroittimessa pariston tai akun vaihtotarve).
- Palovaroittinta ei ole testattu.
- Palovaroittimen virransyöttöä ei ole varmistettu (eli palovaroittimessa ei ole paristoa tai akkua).
- Palovaroittimen paristo on tyhjä.
- Palovaroittimen akku on tyhjä.
- Palovaroittimessa on pölysuoja.

Palovaroittimien toimintakunnon varmistamiseksi tarvittavat toimenpiteet on suoritettu puutteellisesti tai virheellisesti.

Palovaroitin on likainen.

Palovaroittimien toimintakunto on varmistettu vaatimustenmukaisilla huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä.

- Palovaroittimen huollosta- ja kunnossapidosta on huolehdittu valmistajan ohjeiden mukaisesti.
- Palovaroittimien toimintakunnossa ei havaittu puutteita.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Palovaroittimille on laadittu huolto- ja kunnossapito-ohjelma.
- + Suoritetut testaukset on kirjattu päiväkirjaan.

Tarkastusohje

- Kysy kohteen edustajalta palovaroittimien testaus ja pariston vaihtokäytännöistä
 - Kenen vastuulla?
 - Milloin?
- Tarkasta palovaroittimesta (jos mahdollista), että sen ns. parasta ennen päiväys ei ole vanhentunut (maksimikäyttöikä on yleensä 10 vuotta). Voit myös kysyä kohteen edustajalta, milloin palovaroittimet on hankittu.
- Tarkasta silmämääräisesti, että palovaroittimet ovat toimintakunnossa.
- Todellista toimintakuntoa havainnoidaan huolto- ja kunnossapitotoimenpiteiden arvioimiseksi.
- Voit tarkistaa palovaroittimen testinapista, että palovaroittimen paristoissa on virtaa.

Huom.! Jos olet epävarma siitä, kuinka palovaroitin toimii (esimerkiksi vaimentaminen), älä testaa palovaroittinta testinapista palotarkastuksella.

Info

- Palovaroittimia tulee huoltaa ja kunnossapitää valmistajan ohjeiden mukaisesti. Näitä ovat:
 - pariston vaihto (tarvittaessa)
 - varoittimen uusiminen
 - muut valmistajan ohjeistamat huoltotoimenpiteet.
- Lisäksi palovaroittimien toimintakunto tulee koestaa valmistajan ohjeiden mukaisesti.
- Sähköverkkoon kytkettyjen palovaroittimien virransyöttö tulee olla varmistettu paristolla tai akulla
- Iän myötä palovaroittimen reaktioaika sekä äänen voimakkuus heikkenevät. Palovaroittimen ensisijainen tarkoitus on havaita alkanut tulipalo mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja varoittaa siitä asukkaita riittävän voimakkaalla hälytyksäänellä. Kun palovaroittimen reaktioaika ja äänenvoimakkuus iän myötä tulleiden seikkojen myötä heikkenee, ei palovaroitin enää toimi tarkoituksensa mukaisesti. Tästä johtuen palovaroittimet tulee uusia vähintään kymmenen vuoden välein tai useammin, jos valmistajan ohjeissa näin vaaditaan (Tukes: palovaroittimien ikääntymisselvityksen loppuraportti).
- Sähköverkkoon kytkettyjen palovaroittimien testauksesta vastaa asunnon haltija. Asunto-osakeyhtiöissä taloyhtiö vastaa sähköverkkoon kytkettyjen asuntokohtaisten palovaroittimien uusimisesta ja paristonvaihdosta. Koska sähköverkkoon kytkettäviä palovaroittimia on monenlaisia, on taloyhtiön syytä selvittää pariston vaihtoväli ja järjestää paristojen säännöllinen vaihto. Taloyhtiön pitää antaa asukkaille selkeät ohjeet siitä, kuinka sähköverkkoon kytketyn laitteen kanssa pitää toimia. (<https://tukes.fi/tuotteet-ja-palvelut/pelastustoimen-laitteet/palovaroittimet>)
- Varsinkin asuintaloissa palovaroittimien toimintakunnon osalta korostuu asukkaan valistus ja neuvonta. Asukasta kannattaa muistuttaa seuraamaan palovaroittimen toimintakuntoa sekä tekemään palovaroittimen toimintakunnon varmistamiseksi tarvittavat toimenpiteet.

3. Ohjeistaminen ja osaaminen

Rakennuksen käyttäjiä ei ole ohjeistettu ja/tai he eivät osaa toimia palovaroittimen hälyttäessä.

- Rakennuksen käyttäjät eivät reagoi palovaroittimen hälytykseen mitenkään.
- Velvollisuutta ohjeistukseen ei ole tunnistettu.
- Käyttäjiä ei ole ohjeistettu.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Rakennuksen käyttäjät eivät tiedä kuinka toimia palovaroittimen hälyttäessä.
- Käyttäjien ohjeistuksessa on puutteita.

Rakennuksen käyttäjien ohjeistamisessa ja/tai osaamisessa on vähäisiä puutteita.

- Rakennuksen henkilökunta tai asukkaat poistuvat ulos, tarkistamatta mistä syystä palovaroitin hälyttää.

Rakennuksen käyttäjille on annettu riittävä ohjeistus ja he osaavat toimia oikein palovaroittimen hälyttäessä.

- Rakennuksen käyttäjät osaavat toimia oikein palovaroittimen hälyttäessä.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Toimintaa palovaroittimen hälyttäessä on harjoiteltu käytännössä.

Tarkastusohje

Kysy rakennuksen käyttäjiltä:

- kuinka he toimisivat palovaroittimen hälyttäessä
- onko heitä ohjeistettu toiminnasta palovaroittimen hälyttäessä.

Vertaa vastauksia

pelastussuunnitelmassa annettuihin toimintaohjeisiin ja kiinteistön omistajan/haltijan selvityksiin käyttäjille annetuista ohjeista.

Suosi avoimia kysymyksiä ("Mitä...? Miten...? Millaista...?") "kyllä/ei" -kysymysten sijaan. Vertaa vastauksia laadittuihin ohjeisiin. Pyri kysymään kysymykset useammalta henkilöltä, jotta saat kattavamman kuvan henkilöiden osaamistasosta.

Info

- Palovaroittimen tärkeimpänä tehtävänä on hälyttää ja varoittaa rakennuksessa olevia ihmisiä. Tästä syystä ihmisten oikea toiminta palovaroittimen hälyttäessä on tärkeää. Palovaroittimen hälytykseen tulee reagoida aina ja tarkastaa mistä hälytys johtuu.
- Oikeat toimintamallit riippuvat rakennuksen käyttötarkoituksesta ja henkilöiden roolista. Asiakkaiden tai tiloissa tilapäisesti olevien ensisijaisen toimintamallin tulee olla rakennuksesta poistuminen.
- Työntekijöiden tehtävinä voivat olla esimerkiksi seuraavat:
 - palohälytyksen syyn selvittäminen
 - tilojen muiden käyttäjien opastaminen/evakuointi
 - tilojen varmistaminen, että kaikki henkilöt ovat poistuneet
 - kokoontumispaikalla läsnäolevien laskeminen
 - pelastushenkilöstön opastaminen
 - pelastushenkilöstön avustaminen mahdollisuuksien mukaan.
- Tärkeää on, että henkilökunnan tehtävät on suunniteltu ja ohjeistettu etukäteen, jotta kaikki tietävät roolinsa.
- Vastuu työntekijöiden ja tilojen käyttäjien ohjeistuksesta ja koulutuksesta on rakennuksen omistajalla, haltijalla ja/tai toiminnanharjoittajalla.

Laitteet ja varusteet

Palovaroitinjärjestelmä

1. Opasteet ja käyttöohjeet
2. Määrä ja sijoittelu
3. Huolto ja kunnossapito
4. Ohjeistaminen ja osaaminen

Moduulin info

- Palovaroitin on ollut pakollinen jokaisessa asuinrakennuksessa 1.9.2000 lähtien. 1.2.2009 jälkeen rakennusluvan saaneet asuinrakennukset on tullut varustaa sähköverkkoon kytketyillä palovaroittimilla. Tätä aiemmin rakennetuissa asuinrakennuksissa hyväksytään patterikäyttöiset palovaroittimet. Suositeltavaa kuitenkin on vanhojen varoittimien vaihtaminen sähköverkkoonkytketyiksi varoittimiksi.
 - Myös palovaroitinjärjestelmään kytkettyjen palovaroittimien tulee olla verkkovirtaan kytkettyjä.
- Palovaroitinjärjestelmä ei vaikuta vaatimukseen palovaroittimien määrästä tai sijoittelusta. Palovaroittimia tulee vaadituissa kohteissa olla sisäasiainministeriön asetuksen palovaroittimien sijoittamisesta ja kunnossapidosta mukaisesti.
- Palovaroitinjärjestelmä on voitu vaatia esimerkiksi hoitolaitoksiin, päiväkoteihin tai majoitustiloihin rakennusmääräyskokoelma E1:n kohdan 11.3.1 ohjeen perusteella: *”Laitteen toiminta suunnitellaan siten, että se antaa hälytyksen vaarassa oleville ja tarvittaessa henkilökunnalle niin nopeasti, että pelastautumiseen ja pelastamiseen rakennuksen vaaranalaisesta osasta jää riittävästi aikaa.”* Palovaroitinjärjestelmiä voi olla käytössä tämän lisäksi mm. kerrostalojen yleisissä tiloissa, kouluissa. Palovaroitinjärjestelmä ei vaikuta vaatimukseen palovaroittimien määrästä.

Muut pöytäkirjalle tehtävät merkinnät

- Ilmoitusvelvollisuus Turvallisuus ja kemikaalivirastolle (Tukes):** Vakava puute koskien pelastustoimen laitetta.

1. Opasteet ja käyttöohjeet

Opasteita tai käyttöohjeita ei ole tai niissä on merkittäviä puutteita.

Käyttöohje puuttuu.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

Järjestelmäkeskuksen merkintä puuttuu.

Opasteissa tai käyttöohjeissa on vähäisiä puutteita.

Opasteet ovat epäselvät.

Käyttöohjeet ovat puutteelliset tai epäselvät.

Palovaroitinjärjestelmä on opastettu ja sen käyttö on ohjeistettu siten, että tilojen käyttäjät ja pelastushenkilöstö pystyvät toimimaan tehokkaasti palovaroitinjärjestelmän hälyttäessä.

Palovaroitinkeskus on opastettu.

Palovaroitinkeskukselta yhteydessä/läheisyydessä on käyttöohjeet.

Hyvät käytännöt ja suositukset

+ Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Tarkasta, että palovaroitin on opastettu ja sen käyttö ohjeistettu siten, että tilojen käyttäjät ja pelastushenkilöstö pystyvät toimimaan tehokkaasti palovaroitinjärjestelmän hälyttäessä.
- Tarkasta, että palovaroitinkeskus on opastettu siten, että se on pelastushenkilöstön löydettävissä tulipalotilanteessa.
- Tarkasta, että palovaroitinkeskuksen läheisyydestä löytyvät järjestelmän käyttöohjeet.

Info

- Palovaroitinjärjestelmä on opastettava ja ohjeistettava siten, että pelastushenkilöstö sekä tilojen käyttäjät osaavat ja pystyvät toimimaan mahdollisessa tulipalotilanteessa mahdollisimman tehokkaasti.
- Käyttöohjeista tulee käydä ilmi vähintään seuraavat asiat:
 - Kuinka hälytysääni vaiennetaan?
 - Kuinka järjestelmä palautetaan?
 - Kuinka hälyttävä varoitin paikannetaan, jos järjestelmä mahdollistaa paikannuksen.
 - Varoittimen sijoittamista keittiön (varsinkin hellan ja tiskikoneen), tulisijan ja kylpyhuoneen läheisyyteen tulisi välttää väärin hälytysten ehkäisemiseksi.

2. Määrä ja sijoittelu

Palovaroittimien määrässä ja sijoittelussa on merkittäviä puutteita.

- Muu, mikä?

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Palovaroittimia on liian vähän tilojen pinta-alaan, tilojen muotoon tai riskeihin nähden.
 Palovaroitin puuttuu.

Palovaroittimien määrässä ja sijoittelussa on vähäisiä puutteita.

- Palovaroitin on asennettu seinälle.
 Palovaroittimen ääni ei kuulu koko rakennuksessa.

Palovaroittimia on riittävä määrä, oikein sijoitettuna rakennuksen pinta-alaan, tilojen muotoon tai riskeihin nähden.

- Palovaroittimia on riittävä määrä.
 Palovaroittimet on sijoitettu oikein.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Tarkasta, että palovaroittimia on riittävä määrä oikein sijoitettuna rakennuksen pinta-alaan, tilojen muotoon ja riskeihin nähden. Vähimmäismäärä on 1 per alkavaa 60 neliötä kohden ja lisäksi riskiperusteisesti.
- Tarkasta, että palovaroitin on sijoitettu keskeiselle paikalle tilan kattoon.

Info

- Palovaroitinjärjestelmä ei vaikuta vaatimuksiin palovaroittimien määrästä tai sijoittelusta.

Asunnot, päiväkodit, koulut ja päivähoitolaitokset

- Asunnon jokaiseen kerrokseen on asennettava vähintään yksi palovaroitin (huomioi myös asuntoihin kuuluvat käytössä olevat ullakotilat ja kellarit)
- Jokaisen kerroksen alkavaa 60 neliötä kohden on oltava vähintään yksi palovaroitin.

Huoneistoalan lisäksi palovaroittimien määrässä tulee ottaa huomioon valvottavan tilan muoto ja erityistä syttymisvaaraa aiheuttavat toiminnot.

Suosittelavaa on asentaa palovaroitin jokaiseen huoneeseen, jossa nukutaan.

Hoitolaitokset ja majoitustilat sekä ympärivuorokautisessa käytössä olevat päiväkodit

- Yksi jokaisessa majoitushuoneessa,
- Majoitushuoneita sisältävän palo-osaston jokaiseen kerrokseen on asennettava vähintään yksi palovaroitin yleisten tilojen huoneistoalan jokaista alkavaa 60 neliötä kohden.
- Huoneistoalan lisäksi palovaroittimien määrässä tulee ottaa huomioon valvottavan tilan muoto ja erityistä syttymisvaaraa aiheuttavat toiminnot.

Palovaroitin tulee sijoittaa seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- Palovaroitin tulee asentaa paikkaan, jossa se reagoi savuun mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Suositeltavaa on sijoittaa varoitin mahdollisimman keskeiselle paikalle huonetta.
- Paras kiinnityspaikka on tilan korkeimmassa kohdassa, jonne savu kulkeutuu nopeasti, vinokaton korkeimpaan kohtaan varoitinta ei saa kuitenkaan asentaa, koska savu ei liiku siellä.
- Varoitimen etäisyys seinistä ja nurkista tulee olla vähintään 50 cm.
- Varoitinta EI tule asentaa tuuletusikkunoiden tai koneellisen ilmastoinnin läheisyyteen.
- Varoitimen sijoittamista keittiön (varsinkin hellan ja tiskikoneen), tulisijan ja kylpyhuoneen läheisyyteen tulisi välttää väärin hälytysten ehkäisemiseksi.

3. Huolto ja kunnossapito

Palovaroittimien toimintakunnon varmistamiseksi tarvittavia toimenpiteitä ei ole suoritettu tai toimenpiteiden suorittamisessa on merkittäviä puutteita.

- Järjestelmän akusto on virraton (jos järjestelmässä on akusto).

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Palovaroittimen uusimisesta on kulunut yli 10 vuotta.
 Palovaroittimen toimintakunnosta ei ole huolehdittu säännöllisellä paristojen vaihdolla (, jos palovaroittimessa pariston vaihtotarve).
 Palovaroitinjärjestelmää ei ole testattu.
 Valmistajan ohjeiden mukaisia huolto- ja kunnossapitotoimenpiteitä on tekemättä.
 Palovaroittimessa ei ole paristoja (jos tarve).
 Palovaroittimen paristot ovat tyhjä (jos tarve).
 Palovaroittimessa on pölysuoja.
 Järjestelmässä on tarpeeton irtikytkentä.

Palovaroittimien toimintakunnon varmistamiseksi tarvittavat toimenpiteet on suoritettu puutteellisesti tai virheellisesti.

- Palovaroitin on likainen.

Palovaroittimien toimintakunto on varmistettu vaatimustenmukaisilla huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä.

- Palovaroitinjärjestelmä huollosta- ja kunnossapidosta on huolehdittu valmistajan ohjeiden mukaisesti.
 Palovaroittimien toimintakunnossa ei havaittu puutteita.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Palovaroitinjärjestelmälle on laadittu huolto- ja kunnossapito-ohjelma.
+ Suoritetut testaukset on kirjattu päiväkirjaan.
+ Järjestelmästä välittyy hälytystieto kiinteistöhuollon päivystykseen.

Tarkastusohje

- Kysy kohteen edustajalta testaus ja huoltokäytännöistä
 - Kenen vastuulla?
 - Milloin?
- Tarkasta palovaroittimesta (jos mahdollista), että sen ns. parasta ennen päiväys ei ole vanhentunut (maksimikäyttöikä on yleensä 10 vuotta).
 - Voit myös kysyä kohteen edustajalta, milloin palovaroittimet on hankittu.
- Tarkasta silmämääräisesti, että palovaroittimet ovat toimintakunnossa.
- Todellista toimintakuntoa havainnoidaan huolto- ja kunnossapitotoimenpiteiden arvioimiseksi.
- Tarkasta palovaroitinjärjestelmän keskukselta, ettei järjestelmässä ole tarpeettomia irtikytkentöjä ja että mahdolliset akut ovat toimintakunnossa.

Info

- Palovaroittimia tulee huoltaa ja kunnossapitää valmistajan ohjeiden mukaisesti. Näitä ovat:
 - mahdollisten akustojen uusiminen
 - varoittimien uusiminen
 - muut valmistajan ohjeistamat huoltotoimenpiteet.
- Lisäksi palovaroitinjärjestelmän toimintakunto tulee koestaa valmistajan ohjeiden mukaisesti.
- Iän myötä palovaroittimen reaktioaika sekä äänen voimakkuus heikkenevät. Palovaroittimen ensisijainen tarkoitus on havaita alkanut tulipalo mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja varoittaa siitä asukkaita riittävän voimakkaalla hälytysäänellä. Kun palovaroittimen reaktioaika ja äänenvoimakkuus iän myötä tulleiden seikkojen myötä heikkenee, ei palovaroitin enää toimi tarkoituksensa mukaisesti. Tästä johtuen palovaroittimet tulee uusida vähintään kymmenen vuoden välein tai useammin, jos valmistajan ohjeissa näin vaaditaan. (Tukes: palovaroittimien ikääntymisselvityksen loppuraportti.)
- Palovaroitinjärjestelmän kunnossapidosta vastaa rakennuksen omistaja, haltija tai toiminnanharjoittaja osaltaan keskinäisten sopimustensa mukaisesti.

4. Ohjeistaminen ja osaaminen

Rakennuksen käyttäjiä ei ole ohjeistettu ja/tai he eivät osaa toimia palovaroittimen hälyttäessä.

- Rakennuksen käyttäjät eivät reagoi palovaroitinjärjestelmän hälytykseen mitenkään.
- Velvollisuutta ohjeistukseen ei ole tunnistettu.
- Käyttäjiä ei ole ohjeistettu.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Rakennuksen käyttäjät eivät tiedä kuinka toimia palovaroitinjärjestelmän hälyttäessä.
- Käyttäjien ohjeistuksessa on puutteita.

Rakennuksen käyttäjien ohjeistamisessa ja/tai osaamisessa on vähäisiä puutteita.

- Rakennuksen henkilökunta tai asukkaat poistuvat ulos, tarkistamatta mistä syystä palovaroitinjärjestelmän hälyttää.

Rakennuksen käyttäjille on annettu riittävä ohjeistus ja he osaavat toimia oikein palovaroittimen hälyttäessä.

- Rakennuksen käyttäjät osaavat toimia oikein palovaroitinjärjestelmän hälyttäessä.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Toimintaa palovaroitinjärjestelmän hälyttäessä on harjoiteltu käytännössä.

Tarkastusohje

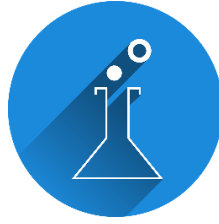
Kysy rakennuksen käyttäjiltä:

- Kuinka he toimisivat palovaroittimen hälyttäessä?
- Onko heitä ohjeistettu toiminnasta palovaroittimen hälyttäessä?
- Vertaa heidän toimintamallejaan pelastussuunnitelman toimintaohjeisiin ja kiinteistön omistajan/haltijan selvityksiin käyttäjille annetuista ohjeista.

Suosi avoimia kysymyksiä ("Mitä...? Miten...? Millaista...?") "kyllä/ei" -kysymysten sijaan. Vertaa vastauksia laadittuihin ohjeisiin. Pyri kysymään kysymykset useammalta henkilöltä, jotta saat kattavamman kuvan henkilöiden osaamistasosta.

Info

- Palovaroittimen tärkeimpänä tehtävänä on hälyttää ja varoittaa rakennuksessa olevia ihmisiä. Tästä syystä ihmisten oikea toiminta palovaroittimen hälyttäessä on tärkeää. Palovaroittimen hälytykseen tulee reagoida aina ja tarkastaa mistä hälytys johtuu.
- Oikeat toimintamallit riippuvat rakennuksen käyttötarkoituksesta ja henkilöiden roolista. Asiakkaiden tai tiloissa tilapäisesti olevien ensisijaisen toimintamallin tulee olla rakennuksesta poistuminen.
- Työntekijöiden tehtävinä voivat olla esimerkiksi seuraavat:
 - palohälytyksen syyn selvittäminen
 - tilojen muiden käyttäjien opastaminen/evakuointi
 - tilojen varmistaminen, että kaikki henkilöt ovat poistuneet
 - kokoontumispaikalla läsnäolevien laskeminen
 - pelastushenkilöstön opastaminen
 - pelastushenkilöstön avustaminen mahdollisuuksien mukaan.
- Tärkeää on, että henkilökunnan tehtävät on suunniteltu ja ohjeistettu etukäteen, jotta kaikki tietävät roolinsa.
- Vastuu työntekijöiden ja tilojen käyttäjien ohjeistuksesta ja koulutuksesta on rakennuksen omistajalla, haltijalla ja/tai toiminnanharjoittajalla.

Laitteet ja varusteet

Paloilmoitin ilman hätäkeskusyhteyttä

1. Merkinnät ja opasteet
2. Huolto ja kunnossapito
3. Paikantamiskaaviot
4. Ohjeistaminen ja osaaminen

Huomioidaan vain, jos koskee kyseistä kohdetta:

5. Paloilmoittimen ohjaukset

Moduulin info

- Ota paloilmoittimen osalta huomioon järjestelmän rakentamishetkiset vaatimukset. Paloilmoittimen osalta tulee myös huomioida se, että paloilmoittimen toteuttamispöytäkirjassa/elinkaariasiakirjassa on voitu hyväksyä poikkeuksia suunnitteluohjeisiin verrattuna.
- Paloilmoitinlaitteisto tulee olla suunniteltu ja asennettu suunnitteluohjeiden ja toteutuspöytäkirjan mukaisesti. Paloilmoitin on pidettävä toteutuspöytäkirjan mukaisessa kunnossa, jollei muutoksista ole sovittu rakennusvalvonnan tai paikallisen pelastusviranomaisen kanssa.

Muut pöytäkirjalle tehtävät merkinnät

- Ilmoitusvelvollisuus turvallisuus- ja kemikaalivirastolle:** Vakava puute pelastustoimen laitteisiin, asennusliikkeiden tai tarkastuslaitosten toimintaan liittyen (laki pelastustoimen laitteista (10/2007) 17 § 2 mom.).
- Ilmoitus rakennusvalvontaviranomaiselle: Rakennusluvassa vaadittua paloilmoitinta ei ole.

1. Merkinnät ja opasteet

Paloilmoittimen opasteita ja/tai merkintöjä ei ole tai niissä on merkittäviä puutteita.

- Paloilmoitinkeskuksen merkintä puuttuu.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Osoitteellisesta paloilmaisimesta puuttuu osoitemerkintä.
 Paloilmaisimen osoitemerkinnät eivät ole selkeästi havaittavissa.
 Paloilmoitinpainikkeen merkintä puuttuu.

Opasteissa ja/tai merkinnöissä on vähäisiä puutteita.

- Paloilmoitinmerkintä ei ole selkeästi havaittavissa.

Paloilmoitinlaitteisto on opastettu ja merkitty siten, että tehokas pelastustoiminta on mahdollista.

- Paloilmoitinlaitteisto on opastettu ja merkitty siten, että tehokas pelastustoiminta on mahdollista.
 Osoitteelliset paloilmaisimet on merkitty siten, että hälyttäneen ilmaisimen paikantaminen on mahdollista.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Muu, mikä?

Tarkastusohje

Tarkasta, että

- paloilmoitinkeskukselle tai käyttölaitteelle johtava ulko-ovi on merkitty rakennuksen ulkopuolelle
- paloilmoitinkeskus on opastettu tarvittaessa myös rakennuksen sisäpuolelta
- osoitteellisissa ilmaisimissa on osoitemerkinnät
- paloilmoitinpainikkeet on merkitty ja osoitteellisissa järjestelmissä myös paloilmoitinpainikkeiden osoitetiedot löytyvät painikkeiden yhteydestä.

Huomioi, että merkintöihin ja opasteisiin liittyen on voitu hyväksyä poikkeuksia paloilmoittimen toteuttamispöytäkirjassa/elinkaariasi akirjassa.

Info

- Paloilmoitinkeskus tai paloilmoittimen käyttölaite tulee merkitä esimerkiksi "PALOILMOITIN"-tekstillä rakennuksen ulkopuolelta, jotta pelastushenkilöstö löytää ilmoitinkeskuksen paloilmoittimen hälyttäessä.

PALOILMOITIN

- Hyvänä käytäntönä on pidetty, että paloilmoitinkeskukselle johtavan ulko-oven ulkopuolelle asennetaan palohälytin (= "palokello"), jotta pelastushenkilöstö voi suunnistaa ovelle äänen perusteella.
- Paloilmoituspainikkeet tulee merkitä siten, että ne ovat helposti havaittavissa.
- Osoitteellisessa järjestelmässä paloilmaisimet tulee merkitä osoitemerkinnöillä, jotta hälyttävän ilmaisimen paikantaminen on mahdollista. Ilmaisimien osoitemerkintöjen tulee olla riittävän suuria. Tämä tulee huomioida varsinkin korkeissa tiloissa
 - Myös paloilmoituspainikkeet tulee osoitteellisissa järjestelmissä merkitä osoitetunnuksin.
- Myös palohälytin (= "palokello") tulee merkitä, jos palohälytin voi sekoittaa muihin merkinantolaitteisiin.

2. Huolto ja kunnossapito

Paloilmoittimen toimintakunnon varmistamiseksi tarvittavia toimenpiteitä ei ole suoritettu tai toimenpiteiden suorittamisessa on merkittäviä puutteita.

- Määräaikaistarkastuksella havaittuja puutteita ei ole korjattu.
- Laitteistoa ei ole huollettu.
- Paloilmoittimelle ei ole laadittu huolto- ja kunnossapito-ohjelmaa.
- Paloilmoitin ei ole toteuttamispöytäkirjan/elinkaariasiakirjan mukainen.
- Paloilmoitin ei ole toiminnassa.
- Laitteiston akut ovat alijännitteiset.
- Majoitustiloissa ei ole kantaäänihälytintä tai hälytyksen kuuluvuutta ei ole varmistettu muilla keinoin.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Paloilmaisimessa on pölysuoja.
- Laitteistolle on tehty tarpeettomia irtikytkentöjä.
- Paloilmaisin puuttuu .
- Palohälytin puuttuu.

Paloilmoittimen toimintakunnon varmistamisessa on vähäisiä puutteita.

- Laitteistoa ei ole huollettu säännöllisesti.
- Paloilmoittimeen on tehty toteutuspöytäkirjaan/elinkaariasiakirjaan nähden verraten vähäisiä muutoksia.
- Paloilmaisin on likainen.

Paloilmoittimen toimintakunto on varmistettu vaatimustenmukaisilla huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä.

- Paloilmoittimen huolto- ja kunnossapitotoimenpiteet on tehty säännöllisesti valmistajan ohjeen mukaisesti.
- Laitteistolle on laadittu huolto- ja kunnossapito-ohjelma.
- Laitteistolle on nimetty ja koulutettu paloilmoittimen hoitaja.
- Paloilmoittimen toimintakunnossa ei havaittu puutteita.
- Paloilmoitin on toteutuspöytäkirjan/elinkaariasiakirjan mukainen.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Laitteistolle on suoritettu määräaikaistarkastus.

Tarkastusohje

- Pyydä kohteen edustajalta luotettava selvitys (esimerkiksi päiväkirja) suoritetuista huolloista.
- Tarkasta paloilmoitinkeskukselta, että määräaikaistarkastus on suoritettu (tarkastuslaitos jättää tarran) ja pyydä pöytäkirja nähtäväksi, jos et saa sitä pelastuslaitoksen järjestelmästä.
- Jos määräaikaistarkastuksella on havaittu puutteita, pyydä kohteen edustajalta selvitys puutteiden korjauksista.
- Jos määräaikaistarkastuksella havaittuja puutteita ei ole korjattu, on huolto- ja kunnossapitoprosesseissa puutteita.
 - Kirjaa kuitenkin määräaikaistarkastuksella havaitut toimintakuntoon tai paikantamiskaavioihin vaikuttavat puutteet omiin valvontakohtiinsa.
- Havainnoi tarkastuskierröksellä paloilmaisimien kuntoa.
- Tarkasta paloilmoitinkeskuksella onko laitteistolle tehty irtikytkentöjä.
 - Jos irtikytkentöjä on tehty, kysy kohteen edustajalta miksi irtikytkentöjä on tehty. Arvioi ovatko irtikytkennät tarpeellisia.
- Tarkasta paloilmoitinkeskuksella, ettei laitteiston akut ole alijännitteisiä.
- Jos sinulla on paloilmittimen toteutuspöytäkirja käytössäsi, tarkasta, että toteutuspöytäkirjaan merkityt tilat on valvottu paloilmaisimin.
- Varmista haastattelemalla tilojen käyttäjiä, että palokellot kuuluvat kaikissa tiloissa. Huomioi erityisesti tilat, joissa nukutaan.

Info

- Paloilmoittimen toimintakunto tulee varmistaa säännöllisillä ja asianmukaisilla huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä.
- Huolto- ja kunnossapitotoimenpiteet tulee suunnitella valmistajan ohjeiden mukaisesti.
- Asianmukaisuus toteutuu nimeämällä paloilmoitinlaitteistolle hoidosta vastaavan henkilön ja laatimalla laitteistolle laitteistotoimittajan huolto-ohjeisiin perustuva kunnossapito-ohjelma, jota myös noudatetaan.
- Paloilmoittimelle, joka ei ole yhteydessä hätäkeskukseen, ei tarvitse suorittaa tarkastuslaitoksen toimesta määräaikaistarkastusta, vaikka se suositeltavaa onkin.
- Ensisijaisesti paloilmoittimen toimintakuntoa arvioivat tarkastuslaitokset käyttöönotto- ja määräaikaistarkastuksilla, mutta myös pelastusviranomaisen tulee huomioida paloilmoittimeen mahdollisesti tehdyt muutokset sekä havainnoida paloilmoittimen toimintakuntoa.
- Laitteistolle muutoksia saa tehdä ainoastaan TUKES:n hyväksymä asennusliike.
- Tiloissa, joissa nukutaan, tulee kiinnittää erityistä huomioita palohälytyksen kuuluvuuteen. Suunnitteluohjeen mukaisesti hälyttimen äänenvoimakkuustason tulee olla vähintään 75 dB tiloissa, jos hälytyksellä on tarkoitus herättää nukkuvia henkilöitä. Hälytysäänen kuuluvuus voidaan huomioida esimerkiksi kantaäänihälyttimillä tai lisäämällä tiloihin palohälyttimiä.

Määräaikaistarkastuksella havaitut puutteet

- Tarkastuslaitosten määritelmän mukaan määräaikaistarkastuksella vakavia puutteita ovat:
 - Siirtoyhteys ei toimi tarkoitettulla tavalla.
 - Paloturvallisuuden kannalta merkittävässä paikassa oleva ilmainen tai kokonainen ryhmä ei anna ilmoitusta.
 - Ilmoituksen paikantaminen ei onnistu.
 - Laitteistossa on laitteita, jotka eivät ole yhteensopivia.
 - Laitteisto on ohjelmoitu tai asennettu niin, että laitteisto (kokemuseräisen tiedon perusteella) ei toimi asianmukaisesti ja luotettavasti.
 - Asennustodistus ei vastaa kohteen mukaista laitteistoa.
 - Rakennusluvassa ja suunnitteluasiakirjoissa asetetut laitteistoa koskevat vaatimukset eivät täyty.
 - Laitteiston kunnossapidon puute on aiheuttanut sen, että laitteisto ei enää täytä vaatimuksia tai laitteisto on aiheuttanut toistuvia erheellisiä ilmoituksia.

3. Paikantamiskaaviot

Paikantamiskaaviot puuttuvat tai niissä on merkittäviä puutteita.

- Paikantamiskaavioita ei ole.
- Paikantaminen ei onnistu paikantamiskaavioiden perusteella.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Paikantamiskaavioiden tiedot eivät ole ajan tasalla.

Paikantamiskaavioissa on vähäisiä puutteita.

- Muu, mikä?

Paikantamiskaaviot ovat sellaiset, että pelastustoiminta on mahdollista.

- Paikantamiskaaviot ovat sellaiset, että pelastustoiminta on mahdollista.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Paikantamiskaavioita on useammat kuin yhdet.

Tarkastusohje

- Tarkasta, että paikantamiskaaviot ovat sellaiset, että hälyttävän ilmaisimen paikantaminen on mahdollista niiden avulla.
- Vertaa paloilmottimella olevia paikantamiskaavioita rakennuksen todelliseen tilanteeseen esimerkiksi kohteessa tehtävän kierroksen aikana.
- Tarkasta ettei paikantamiskaavioihin ole tehty korjauksia kynällä.

Suositus

- Kohteeseen kannattaa suositella hankittavaksi toiset paikantamiskaaviot tehokkaan pelastustoiminnan varmistamiseksi.

Info

- Jotta hälyttävän ilmaisimen paikantaminen ja pelastustoiminta on paloilmottimen hälyttäessä mahdollista, tulee paloilmottimkohteissa olla paikantamiskaaviot.
- Paikantamiskaaviot tulee päivittää, jos rakennuksessa tapahtuu rakenteellisia muutoksia tai jos paloilmottimeen tehdään muutoksia. Paikantamiskaavioihin ei tulisi tehdä manuaalisia muutoksia, esimerkiksi kynällä.
 - Kynällä tehdyt lisäykset tai korjaukset voivat olla aivan oikeita ja kaaviot paikkansapitäviä, mutta erilaiset ns. kynäkorjaukset ja itse tehdyt lisäykset ovat omiaan heikentämään luottamusta kaavioiden paikkansapitävyyteen ja ajantasaisuuteen.
- Toteuttamispöytäkirjassa voi olla vaatimuksia paikantamiskaavioiden määrästä ja sijainnista. Tarvittaessa kohteessa tulee olla useammat kuin yhdet paikantamiskaaviot, jos kohde on esimerkiksi suuri tai muulla tavoin monimutkainen.
 - Useampien paikantamiskaavioiden hankkiminen on kustannustehokastapa parantaa pelastustoiminnan mahdollisuuksia. Sitä kannattaa aina vähintään suositella kohteessa.
- Paikantamiskaavioiden määrässä ja sijainnissa tulee huomioida myös kohteen työntekijät. Jos työntekijöiden vastuulla on hälyttäneen ilmaisimen paikantaminen, tulee henkilökunnalla olla käytössä omat paikantamiskaaviot.

4. Ohjeistaminen ja osaaminen

Rakennuksen käyttäjiä ei ole ohjeistettu ja/tai he eivät osaa toimia paloilmoittimen hälyttäessä.

- Rakennuksen käyttäjät eivät reagoi paloilmoittimen hälytykseen mitenkään.
- Rakennuksen käyttäjät eivät tiedä kuinka toimia paloilmoittimen hälyttäessä.
- Velvollisuutta ohjeistukseen ei ole tunnistettu.
- Käyttäjiä ei ole ohjeistettu.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Käyttäjien ohjeistuksessa on puutteita.

Rakennuksen käyttäjien ohjeistamisessa ja/tai osaamisessa on vähäisiä puutteita.

- Rakennuksen henkilökunta poistuu ulos, tarkistamatta mistä syystä paloilmoitin hälyttää.

Rakennuksen käyttäjille on annettu riittävä ohjeistus ja he osaavat toimia oikein paloilmoittimen hälyttäessä.

- Rakennuksen käyttäjät osaavat toimia oikein paloilmoittimen hälyttäessä.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Toimintaa paloilmoittimen hälyttäessä on harjoiteltu käytännössä.

Tarkastusohje

- Kysy rakennuksen käyttäjiltä, kuinka he toimisivat paloilmoittimen hälyttäessä. Vertaa heidän toimintamallejaan pelastussuunnitelman toimintaohjeisiin ja kiinteistön omistajan/haltijan selvityksiin käyttäjille annetuista ohjeista.
- Suosi avoimia kysymyksiä ("Mitä...? Miten...? Millaista...?") "kyllä/ei" -kysymysten sijaan. Vertaa vastauksia laadittuihin ohjeisiin. Pyri kysymään kysymykset useammalta henkilöltä, jotta saat kattavamman kuvan henkilöiden osaamistasosta.

Info

- Paloilmoittimen ensisijainen tarkoitus on varoittaa rakennuksessa olevia syttyneestä tulipalosta. Näin ollen on ensiarvoisen tärkeää, että rakennuksessa olevat osaavat toimia oikein paloilmoittimen hälyttäessä.
- Oikeat toimintamallit riippuvat rakennuksen käyttötarkoituksesta ja henkilöiden roolista. Asiakkaiden tai tiloissa tilapäisesti olevien ensisijaisen toimintamallin tulee olla rakennuksesta poistuminen.
- Työntekijöiden tehtävinä voivat olla esimerkiksi seuraavat:
 - paloilmoituksen syyn selvittäminen
 - tilojen muiden käyttäjien opastaminen/evakuointi
 - hätäilmoituksen tekeminen (paloilmoituksen syyn selvittämisen jälkeen)
 - alkusammutus
 - tilojen varmistaminen, että kaikki henkilöt ovat poistuneet
 - kokoontumispaikalla läsnäolevien laskeminen
 - pelastushenkilöstön opastaminen
 - pelastushenkilöstön avustaminen mahdollisuuksien mukaan.
- Työntekijöiden toimintamallit riippuvat tiloissa harjoitettavasta toiminnasta mutta tärkeää on, että henkilökunnan tehtävät on suunniteltu ja ohjeistettu etukäteen, jotta kaikki tietävät roolinsa. Vastuu ohjeistuksesta ja koulutuksesta on rakennuksen omistajalla, haltijalla ja/tai toiminnanharjoittajalla.

5. Paloilmoittimen ohjaukset

Paloilmoittimen ohjaukset eivät toimi tai toimintakunnon varmistamisessa on merkittäviä puutteita.

- Paloilmoittimen ohjaukset eivät ole paloilmoittimen hoitajan tiedossa.
- Paloilmoittimen ohjauksia ei ole listattu paloilmoitinkeskuksen yhteydessä.

Ohjausten toimintakunnon tai toimintakunnon varmistamisessa on vähäisiä puutteita.

- Muu, mikä?

Paloilmoittimen ohjaukset ovat toimintakunnon ja niiden toimintakunto on varmistettu säännöllisillä huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä.

- Paloilmoittimen ohjaukset on huomioitu paloilmoittimen huolto- ja kunnossapito-ohjelmassa.
- Paloilmoittimen ohjaukset on testattu säännöllisesti.

Hyvät käytännöt ja suositukset

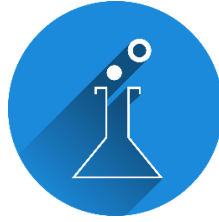
- + Ohjaukokonaisuus testataan ammattilaisen toimesta vuosittain.

Tarkastusohje

- Tarkasta, että paloilmoitinkeskuksella on lista ohjauksista.
- Kysy kohteen edustajalta, onko hän tietoinen mitä ohjauksia paloilmoittimessa on.
- Kysy kohteen edustajalta, kuinka paloilmoittimen ohjaukset huomioidaan paloilmoittimen huollossa ja kunnossapidossa.
- Kysy rakennuksen käyttäjiltä, ovatko esimerkiksi paloilmoittimen ohjauksessa olevat palo-ovet sulkeutuneet yhteyskokeiluiden aikana.

Info

- Paloilmoittimen ohjaukset tulee olla kohteen edustajien tiedossa. Lisäksi paloilmoittimen ohjaukset tulee olla listattuna paloilmoitinkeskuksen yhteydessä esimerkiksi paikantamiskaavioissa.
- Paloilmoittimen ohjauksessa voivat olla esimerkiksi:
 - palo-ovet
 - savu- tai palopellit
 - savunpoistolaitteet
 - savuverhot
 - sähkölukot
 - evakuointi- tai palomieshissit
 - kuulutuslaitteet
 - poistumisvalaistus/-opasteet
 - automaattinen sammutuslaitteisto.
- Ohjausten toimintakunto tulee varmistaa säännöllisillä huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä sekä toimintakunnon koestuksilla. Ohjausten toiminta tulisi koestaa samalla kun paloilmoittimen yhteyskokeilu suoritetaan.
- Suositeltavaa on, että kohteissa, joissa on paljon paloilmoittimen ohjauksia, ohjaukokonaisuus koestettaisiin ammattilaisen toimesta vuosittain.

Laitteet ja varusteet

Hätäkeskukseen kytketty paloilmoin

1. Merkinnot ja opasteet
2. Huolto ja kunnossapito
3. Paikantamiskaaviot
4. Pelastushenkilöstön pääsy rakennukseen
5. Erheelliset paloilmotukset
6. Ohjeistaminen ja osaaminen

Huomioidaan vain, jos koskee kyseistä kohdetta:

7. Kohdekortti
8. Paloilmoittimen ohjaukset

Moduulin info

- Ota paloilmotuksen osalta huomioon järjestelmän rakentamishetkiset vaatimukset. Paloilmotuksen osalta tulee myös huomioida se, että paloilmotuksen toteuttamisohjeissa/elinkaariasiakirjassa on voitu hyväksyä poikkeuksia suunnitteluohjeisiin verrattuna.
- Paloilmotuslaitteisto tulee olla suunniteltu ja asennettu suunnitteluohjeiden ja toteutusohjeiden mukaisesti. Paloilmotus on pidettävä toteutusohjeiden mukaisessa kunnossa, jollei muutoksista ole sovittu rakennusvalvonnan tai paikallisen pelastusviranomaisen kanssa.

Muut ohjeille tehtävät merkinnät

- Ilmoitusvelvollisuus turvallisuus- ja kemikaalivirastolle:** Vakava puute pelastustoimen laitteisiin, asennusliikkeiden tai tarkastuslaitosten toimintaan liittyen (laki pelastustoimen laitteista (10/2007) 17 § 2 mom.).
- Ilmoitus rakennusvalvontaviranomaiselle: Rakennusluvassa vaadittua paloilmotusta ei ole.

1. Merkinnot ja opasteet

Paloilmoittimen opasteita ja/tai merkintöjä ei ole tai niissä on merkittäviä puutteita.

- Paloilmoitinkeskuksen merkintä puuttuu.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Osoitteellisesta paloilmaisimesta puuttuu osoitemerkintä.
 Paloilmaisimen osoitemerkinnät eivät ole selkeästi havaittavissa.
 Paloilmoitinpainikkeen merkintä puuttuu.

Opasteissa ja/tai merkinnöissä on vähäisiä puutteita.

- Paloilmoitinmerkintä ei ole selkeästi havaittavissa.

Paloilmoitinlaitteisto on opastettu ja merkitty siten, että tehokas pelastustoiminta on mahdollista.

- Paloilmoitinlaitteisto on opastettu ja merkitty siten, että tehokas pelastustoiminta on mahdollista.
 Osoitteelliset paloilmaisimet on merkitty siten, että hälyttäneen ilmaisimen paikantaminen on mahdollista.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Muu, mikä?

Tarkastusohje

Tarkasta, että

- paloilmoitinkeskukselle tai käyttölaitteelle johtava ulko-ovi on merkitty rakennuksen ulkopuolelle
- paloilmoitinkeskus on opastettu tarvittaessa myös rakennuksen sisäpuolelta
- osoitteellisissa ilmaisimissa on osoitemerkinnät
- paloilmoitinpainikkeet on merkitty ja osoitteellisissa järjestelmissä myös paloilmoitinpainikkeiden osoitetiedot löytyvät painikkeiden yhteydestä.

Huomioi, että merkintöihin ja opasteisiin liittyen on voitu hyväksyä puutteita paloilmoittimen toteuttamispöytäkirjassa/elinkaariasi akirjassa.

Info

- Paloilmoitinkeskus tai paloilmoittimen käyttölaite tulee merkitä esimerkiksi "PALOILMOITIN"-tekstillä rakennuksen ulkopuolelta, jotta pelastushenkilöstö löytää ilmoitinkeskuksen paloilmoittimen hälyttäessä.
- Hyvänä käytäntönä on pidetty, että paloilmoitinkeskukselle johtavan ulko-oven ulkopuolelle asennetaan palohälytin (= "palokello"), jotta pelastushenkilöstö voi suunnistaa ovelle äänen perusteella.
- Paloilmoituspainikkeet tulee merkitä siten, että ne ovat helposti havaittavissa.
- Osoitteellisessa järjestelmässä paloilmaisimet tulee merkitä osoite-merkinnöillä, jotta hälyttävän ilmaisimen paikantaminen on mahdollista. Ilmaisimien osoite-merkintöjen tulee olla riittävän suuria. Tämä tulee huomioida varsinkin korkeissa tiloissa
 - Myös paloilmoituspainikkeet tulee osoitteellisissa järjestelmissä merkitä osoitetunnuksin.
- Myös palohälytin (= "palokello") tulee merkitä, jos palohälytin voi sekoittua muihin merkinantolaitteisiin.

2. Huolto ja kunnossapito

Paloilmoittimen toimintakunnon varmistamiseksi tarvittavia toimenpiteitä ei ole suoritettu tai toimenpiteiden suorittamisessa on merkittäviä puutteita.

- Määräaikaistarkastusta ei ole suoritettu.
- Määräaikaistarkastuksella havaittuja puutteita ei ole korjattu.
- Ilmoituksen siirtoyhteyden (linjavika) valvonnasta ei ole tehty sopimusta.
- Laitteistoa ei ole huollettu.
- Hätäkeskuksen yhteyskokeiluita ei ole suoritettu.
- Paloilmoittimelle ei ole laadittu huolto- ja kunnossapito-ohjelmaa.
- Paloilmoitin ei ole toteuttamispöytäkirjan/elinkaariasiakirjan mukainen.
- Paloilmoitin ei ole toiminnassa.
- Laitteiston akut ovat alijännitteiset.
- Majoitustiloissa ei ole kantaäänihälytintä tai hälytyksen kuuluvuutta ei ole varmistettu muilla keinoin.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Paloilmaisimessa on pölysuoja.
- Laitteistolle on tehty tarpeettomia irtikytkentöjä.
- Paloilmaisin puuttuu.
- Palohälytin puuttuu.

Paloilmoittimen toimintakunnon varmistamisessa on vähäisiä puutteita.

- Hätäkeskuksen yhteyskokeiluita ei ole suoritettu säännöllisesti.
- Laitteistoa ei ole huollettu säännöllisesti.
- Paloilmoittimeen on tehty toteutuspöytäkirjaan nähden verraten vähäisiä muutoksia.
- Paloilmaisin on likainen.

Paloilmoittimen toimintakunto on varmistettu vaatimustenmukaisilla huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä.

- Paloilmoittimen huolto- ja kunnossapitotoimenpiteet on tehty säännöllisesti valmistajan ohjeen mukaisesti.
- Laitteistolle on laadittu huolto- ja kunnossapito-ohjelma.
- Laitteistolle on nimetty ja koulutettu paloilmoittimen hoitaja.
- Paloilmoittimen toimintakunnossa ei havaittu puutteita.
- Paloilmoitin on toteutuspöytäkirjan/elinkaariasiakirjan mukainen.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Pyydä asiakkaalta luotettava selvitys (esimerkiksi päiväkirja) suoritetuista huolto ja kunnossapitotoimenpiteistä sekä yhteyskokeiluista.
- Tarkasta paloilmoitinkeskukselta, että määräaikaistarkastus on suoritettu (tarkastuslaitos jättää yleensä tarkastustarran, mutta se ei ole vaatimus) ja pyydä pöytäkirja nähtäväksi, jos et saa sitä pelastuslaitoksen järjestelmästä.
- Jos määräaikaistarkastuksella on havaittu puutteita, pyydä kohteen edustajalta selvitys puutteiden korjauksista.
- Havainnoi tarkastuskierroksella paloilmamaisimien kuntoa.
- Tarkasta paloilmoitinkeskuksella onko laitteistolle tehty irtikytkentöjä. Jos irtikytkentöjä on tehty, kysy kohteen edustajalta miksi irtikytkentöjä on tehty. Arvioivatko irtikytkennät tarpeellisia.
- Tarkasta paloilmoitinkeskuksella, ettei laitteiston akut ole alijännitteisiä.
- Jos sinulla on paloilmoittimen toteutuspöytäkirja käytössäsi, tarkasta, että toteutuspöytäkirjaan merkityt tilat on valvottu paloilmamaisimin.
- Varmista haastatteleamalla tilojen käyttäjiä, että palokellot kuuluvat kaikissa tiloissa. Huomioi erityisesti tilat, joissa nukutaan.

Info

- Paloilmoittimen toimintakunto tulee varmistaa säännöllisillä huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä sekä hätäkeskuksen yhteyskokeiluilla. Laitteelle tulee olla laadittuna laitteistotoimittajan huolto-ohjeisiin perustuva kunnossapito-ohjelma, jota tulee noudattaa.
- Paloilmoitinlaitteistolle on nimettävä ja koulutettava laitteiston hoidosta vastaava henkilö/henkilöitä.
- Hätäkeskukseen yhteydessä olevalle paloilmoittimelle tulee suorittaa määräaikaistarkastus kolmen vuoden välein.
- Paloilmoittimen hätäkeskusyhteys tulee varmistaa kuukausittain suoritettavilla yhteyskokeiluilla.
- Kiinteistön omistajan/haltijan on järjestettävä hätäkeskukseen välitettävien ilmoitustietojen vikavalvonta valitsemansa operaattorin ja/tai muun palveluntarjoajan kanssa.
- Ensisijaisesti paloilmoittimen toimintakuntoa arvioivat tarkastuslaitokset käyttöönotto- ja määräaikaistarkastuksilla, mutta myös pelastusviranomaisen tulee huomioida paloilmoittimeen mahdollisesti tehdyt muutokset sekä havainnoida paloilmoittimen toimintakuntoa. Todellista toimintakuntoa havainnoidaan huolto- ja kunnossapitotoimenpiteiden arvioimiseksi.
- Laitteistolle muutoksia saa tehdä ainoastaan TUKES:n hyväksymä asennusliike.
- Tiloissa, joissa nukutaan, tulee kiinnittää erityistä huomioita palohälytyksen kuuluvuuteen. Suunnitteluohjeen mukaisesti hälyttimen äänenvoimakkuustason tulee olla vähintään 75 dB tiloissa, jos hälytyksellä on tarkoitus herättää nukkuvia henkilöitä. Hälytysäänen kuuluvuus voidaan huomioida esimerkiksi kantaäänihälyttimillä tai lisäämällä tiloihin palohälyttimiä.

Määräaikaistarkastuksella havaitut puutteet

- Tarkastuslaitosten määritelmän mukaan määräaikaistarkastuksella vakavia puutteita ovat:
 - Siirtoyhteys ei toimi tarkoitetulla tavalla.
 - Paloturvallisuuden kannalta merkittävässä paikassa oleva ilmaisin tai kokonainen ryhmä ei anna ilmoitusta.
 - Ilmoituksen paikantaminen ei onnistu.
 - Laitteistossa on laitteita, jotka eivät ole yhteensopivia.
 - Laitteisto on ohjelmoitu tai asennettu niin, että laitteisto (kokemuseräisen tiedon perusteella) ei toimi asianmukaisesti ja luotettavasti.
 - Asennustodistus ei vastaa kohteen mukaista laitteistoa.
 - Rakennusluvassa ja suunnitteluasiakirjoissa asetetut laitteistoa koskevat vaatimukset eivät täyty.
 - Laitteiston kunnossapidon puute on aiheuttanut sen, että laitteisto ei enää täytä vaatimuksia tai laitteisto on aiheuttanut toistuvia erheellisiä ilmoituksia.

3. Paikantamiskaaviot

Paikantamiskaaviot puuttuvat tai niissä on merkittäviä puutteita.

- Paikantamiskaavioita ei ole.
- Hälyttävän ilmaisimen paikantaminen ei onnistu paikantamiskaavioiden perusteella.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Paikantamiskaavioiden tiedot eivät ole ajan tasalla.

Paikantamiskaavioissa on vähäisiä puutteita.

- Muu, mikä?

Paikantamiskaaviot ovat sellaiset, että pelastustoiminta on mahdollista.

- Paikantamiskaaviot ovat sellaiset, että pelastustoiminta on mahdollista.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Paikantamiskaavioita on useammat kuin yhdet.

Tarkastusohje

- Tarkasta, että paikantamiskaaviot ovat sellaiset, että hälyttävän ilmaisimen paikantaminen on mahdollista niiden avulla.
- Vertaa paloilmoittimella olevia paikantamiskaavioita rakennuksen todelliseen tilanteeseen esimerkiksi kohteessa tehtävän kierroksen aikana.
- Tarkasta ettei paikantamiskaavioihin ole tehty korjauksia kynällä.

Suositus

- Kohteeseen kannattaa suositella hankittavaksi toiset paikantamiskaaviot tehokkaan pelastustoiminnan varmistamiseksi.

Info

- Jotta hälyttävän ilmaisimen paikantaminen ja pelastustoiminta on paloilmoittimen hälyttäessä mahdollista, tulee paloilmoitinkohteissa olla paikantamiskaaviot.
- Paikantamiskaaviot tulee päivittää, jos rakennuksessa tapahtuu rakenteellisia muutoksia tai jos paloilmoittimeen tehdään muutoksia. Paikantamiskaavioihin ei tulisi tehdä manuaalisia muutoksia, esimerkiksi kynällä.
 - Kynällä tehdyt lisäykset tai korjaukset voivat olla aivan oikeita ja kaaviot paikkansapitäviä, mutta erilaiset ns. kynäkorjaukset ja itse tehdyt lisäykset ovat omiaan heikentämään luottamusta kaavioiden paikkansapitävyyteen ja ajantasaisuuteen.
- Toteuttamispyytäkirjassa voi olla vaatimuksia paikantamiskaavioiden määrästä ja sijainnista. Tarvittaessa kohteessa tulee olla useammat kuin yhdet paikantamiskaaviot, jos kohde on esimerkiksi suuri tai muulla tavoin monimutkainen.
 - Useampien paikantamiskaavioiden hankkiminen on kustannustehokastapa parantaa pelastustoiminnan mahdollisuuksia. Sitä kannattaa aina vähintään suositella kohteessa.
- Paikantamiskaavioiden määrässä ja sijainnissa tulee huomioida myös kohteen työntekijät. Jos työntekijöiden vastuulla on hälyttäneen ilmaisimen paikantaminen **TULEE henkilökunnalla olla käytössä omat paikantamiskaaviot.**

Määräaikaistarkastuksella havaitut puutteet

- Tarkastuslaitosten määritelmän mukaan määräaikaistarkastuksella vakavia puutteita ovat:
 - Ilmoituksen paikantaminen ei onnistu.

4. Pelastushenkilöstön pääsy rakennukseen

Pelastushenkilöstöllä ei ole pääsyä rakennukseen.

- Pääsyä rakennukseen ei ole järjestetty.
- Avainsäilössä on väärät avaimet.
- Pelastuslaitoksen avaimella ei saa avainsäilöä auki.

Pelastushenkilöstön pääsyssä rakennukseen on puutteita.

- Avainsäilö on hankalasti avattavissa.

Pelastushenkilöstö pääsee rakennukseen paloilmoinnimen hälyttäessä.

- Pelastushenkilöstö pääsee rakennukseen paloilmoinnimen hälyttäessä.

Hyvät käytännöt ja suositukset

+ Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Tarkasta, että pelastushenkilöstön pääsy rakennukseen on varmistettu joko avainsäilöllä tai muulla tavalla.
- Kysy kohteen edustajalta, onko rakennuksessa tehty lukkojen uudelleen sarjoituksia ja käykö avainsäilössä oleva avain paloilmoinnimmelle johtavaan oveen.
- **Jos käytössäsi on avainsäilön avain**, tarkasta, että avainsäilö on irrotettavissa holkista ja että säilössä oleva avain käy paloilmoinnimmelle johtavaan ulko-oveen.
- **Jos sinulla ei ole käytössä avainsäilön avainta**, pyydä kohteen edustajaa ottamaan yhteyttä pelastusyksikköön ja pyytämään operatiivista henkilöstöä tarkastamaan avainsäilössä olevan avaimen

Info

- Paloilmoinnimen hälyttäessä pelastushenkilöstöllä tulee olla pääsy rakennukseen. Yleisesti tämä toteutetaan asentamalla rakennuksen seinään pelastuslaitoksen avaimella avattava avainsäilö. Muita toteutustapoja on mm. ympärivuorokautisesti miehitetty valvomo, josta henkilökunta tulee avaamaan ovet pelastushenkilöstölle.
- Avainsäilön avaimella pitää päästä vähintään tilaan, jossa paloilmoinninkeskus sijaitsee (ns. reittiavain).
- Huomioi myös aluetta ympäröivät portit jne.
- Kohteen edustajalle kannattaa muistuttaa, että vakuutuksen ottajien tulisi noudattaa avainsäilön osalta [Finanssialan ohjetta avainturvallisuudesta](#).
 - Tarkemmin pelastustoimen avainsäiliöistä [Finanssialan ohjeessa pelastustoimen avainsäiliöt](#).

5. Erheelliset paloilmoitukset

Kiinteistön käyttäjien toiminta aiheuttaa merkittävän erheellisten paloilmoitusten riskin.

- Tehtäessä pölyistä työtä ei huomioida paloilmittimen irtikytkentöjä.
- Paloilmittimen irtikytkentäprosessia ei ole suunniteltu.
- Paloilmoitin on aiheuttanut toistuvia erheellisiä paloilmoituksia.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Ruoan laitosta aiheutuu erheellisiä paloilmoituksia.

Käyttäjien toiminta aiheuttaa vähäisen erheellisten paloilmoitusten riskin.

- Muu, mikä?

Tilojen käyttäjät tiedostavat erheellisten paloilmoitusten syyt ja ennaltaehkäisevät toiminnallaan erheellisten hälytysten syntymistä.

- Tilojen käyttäjiä on ohjeistettu erheellisten paloilmoitusten osalta.
- Paloilmittimen irtikytkentäprosessi on suunniteltu.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Rakennuksen sisääntulo-ovissa on tarrat, jotka kertovat rakennuksessa olevan paloilmoitin ja toimintaohjeet esimerkiksi huoltohenkilöstölle.

Tarkastusohje

- Tarkasta PRONTO:sta, onko kohteen paloilmoitin aiheuttanut erheellisiä paloilmoituksia ja jos on, mistä syystä.
- Kysy kohteen edustajalta, millaiset käytännöt irtikytkentöjen tekemiseen liittyen (huomioi erityisesti ulkopuoliset urakoitsijat).
- Tarvittaessa ohjeista asiakasta ottamaan yhteyttä paloilmittinliikkeeseen teknisten ratkaisujen suunnittelemiseksi.

HUOM! Pelastusviranomaisen tarkoituksena ei ole "suunnitella" paloilmittintä uudesta valvontakäynnin aikana. Esimerkiksi paloilmittimen muutoksia voi suositella mutta niiden määrääminen on ongelmallista. Paloilmittimelle tehtävät muutokset tulee lähtökohtaisesti määrittellä toteuttamispyytäkirjassa/elinkaariasi ankirjassa.

Paloilmittimelle tehtävissä muutoksissa asiakasta kannattaa ohjeistaa olemaan yhteydessä Tukesin hyväksymään asennusliikkeeseen.

Info

- Hätäkeskukseen liitetyn paloilmittimen välittämistä tehtävistä yli 90 % on erheellisiä. Suurin osa erheellisistä hälytyksistä aiheutuu tilojen käyttäjien toiminnasta. Erheellisiä hälytyksiä aiheuttavat mm.
 - ruoan laittaminen
 - huolimattomuus kiinteistön korjaus-, asennus- tai huoltotyössä
 - kosteus, vesi.
- Tilojen käyttäjien oikealla ohjeistamisella voitaisiin välttää huomattava määrä erheellisiä paloilmoituksia.
- Erheellisiä paloilmoituksia voidaan välttää myös esimerkiksi:
 - siirtämällä ilmaisimien paikkaa
 - vaihtamalla ilmaisintyyppiä
 - säätämällä ilmaisimien herkkyytasoja.
- Paloilmaintyyppi tulee valita tilan ja toiminnan mukaan. Ilmaisimen valinnalla tulee pyrkiä mahdollisimman aikaiseen palon havaitsemiseen kuitenkin siten, ettei paloilmaintesta aiheutuisi erheellisiä hälytyksiä. Erilaisia ilmaisia ovat mm.:
 - savuilmaisoin
 - lämpöilmaisin
 - liekki-ilmaisin
 - yhdistelmäilmaisin.
- Huom.! Tiloissa, joissa nukutaan, tulee kuitenkin lähtökohtaisesti olla aina savuun reagoivat ilmaisimet.
- Paloilmittimelle tehtävissä muutoksissa asiakasta kannattaa ohjeistaa olemaan yhteydessä asennusliikkeeseen parhaan teknisen tietämyksen saamiseksi. Paloilmittinlaitteistolle muutoksia saa tehdä ainoastaan Tukesin hyväksymä asennusliike.
- Paloilmittimen irtikytkentäprosessi tulee suunnitella siten, että paloilmittimelle suoritetaan riittävät irtikytkennät korjaus-, asennus tai huoltotyötä tehtäessä.
 - Irtikytkentäkäytännöt tulee käydä läpi myös ulkopuolisten urakoitsijoiden kanssa

6. Ohjeistaminen ja osaaminen

Rakennuksen käyttäjiä ei ole ohjeistettu ja/tai he eivät osaa toimia paloilmoinnimen hälyttäessä.

- Rakennuksen käyttäjät eivät reagoi paloilmoinnimen hälytykseen mitenkään.
- Rakennuksen käyttäjät eivät tiedä kuinka toimia paloilmoinnimen hälyttäessä.
- Velvollisuutta ohjeistukseen ei ole tunnistettu.
- Käyttäjiä ei ole ohjeistettu.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Käyttäjien ohjeistuksessa on puutteita.

Rakennuksen käyttäjien ohjeistamisessa ja/tai osaamisessa on vähäisiä puutteita.

- Rakennuksen henkilökunta poistuu ulos tarkistamatta, mistä syystä paloilmoinnimen hälyttää.

Rakennuksen käyttäjille on annettu riittävä ohjeistus ja he osaavat toimia oikein paloilmoinnimen hälyttäessä.

- Rakennuksen käyttäjät osaavat toimia oikein paloilmoinnimen hälyttäessä.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Toimintaa paloilmoinnimen hälyttäessä on harjoitettu käytännössä.

Tarkastusohje

- Kysy rakennuksen käyttäjiltä, kuinka he toimisivat paloilmoinnimen hälyttäessä. Vertaa heidän toimintamallejaan pelastussuunnitelman toimintaohjeisiin ja kiinteistön omistajan/haltijan selvityksiin käyttäjille annetuista ohjeista.
- Suosi avoimia kysymyksiä ("Mitä...? Miten...? Millaista...?") "kyllä/ei" -kysymysten sijaan. Vertaa vastauksia laadittuihin ohjeisiin. Pyri kysymään kysymykset useammalta henkilöltä, jotta saat kattavamman kuvan henkilöiden osaamistasosta.

Info

- Paloilmoinnimen ensisijainen tarkoitus on varoittaa rakennuksessa olevia syttyneestä tulipalosta. Näin ollen on ensiarvoisen tärkeää, että rakennuksessa olevat osaavat toimia oikein paloilmoinnimen hälyttäessä.
- Oikeat toimintamallit riippuvat rakennuksen käyttötarkoituksesta ja henkilöiden roolista. Asiakkaiden tai tiloissa tilapäisesti olevien ensisijaisen toimintamallin tulee olla rakennuksesta poistuminen.
- Työntekijöiden tehtävinä voivat olla esimerkiksi seuraavat:
 - paloilmoinnimen syyn selvittäminen
 - tilojen muiden käyttäjien opastaminen/evakuointi
 - hätäilmoituksen tekeminen (paloilmoinnimen syyn selvittämisen jälkeen)
 - alkusammutus
 - tilojen varmistaminen, että kaikki henkilöt ovat poistuneet
 - kokoontumispaikalla läsnäolevien laskeminen
 - pelastushenkilöstön opastaminen
 - pelastushenkilöstön avustaminen mahdollisuuksien mukaan.
- Työntekijöiden toimintamallit riippuvat tiloissa harjoitettavasta toiminnasta mutta tärkeää on, että henkilökunnan tehtävät on suunniteltu ja ohjeistettu etukäteen, jotta kaikki tietävät roolinsa. Vastuu ohjeistuksesta ja koulutuksesta on rakennuksen omistajalla, haltijalla ja/tai toiminnanharjoittajalla.
- Toimintamallit tulee suunnitella myös erheellisten paloilmoinnimen osalta. Esimerkiksi palokellojen hiljentäminen voi tulla kyseeseen, jos paloilmoinnimen on varmistettu erheelliseksi. Jos työntekijät hiljentävät palokellot, tulee heidät kouluttaa paloilmoinnimen käyttämiseen. **Paloilmoinnimen kuitaaminen on ehdottomasti kielletty** ennen pelastushenkilöstön saapumista kohteeseen.

7. Kohdekortti

Kohdekortti ja/tai asemapiirros puuttuvat tai niissä on merkittäviä puutteita.

Kohdekorttia ei ole toimitettu pelastuslaitokselle.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

Kohdekortin tiedot eivät ole ajan tasalla.

Kohdekortissa ja/tai asemapiirroksessa on vähäisiä puutteita.

Kohdekortin liitteenä ei ole asemapiirrosta.

Kohdekortissa on pelastustoiminnan kannalta tarpeelliset tiedot.

Kohdekortti on toimitettu pelastuslaitokselle ja siinä on pelastustoiminnan kannalta oleelliset tiedot.

Hyvät käytännöt ja suositukset

+ Kohdekortin tarkastus ja päivitys on huomioitu rakennuksen vuosikellossa.

Tarkastusohje

- Ota pelastuslaitoksen kohdekortti mukaan tarkastukselle ja käy kohteen edustajan kanssa kohdekortin tiedot läpi
- Kysy kohteen edustajalta onko hätäkeskuksen kohdekortissa olevat tiedot ajantasaiset.
- Ohjaa asiakas päivittämään hätäkeskuksen kohdekortin tiedot osoitteessa:
<https://www.112.fi/hatanumero/112/ilmoitinlaitteet/paloilmoinlaitteet>

Info

- Pelastuslaitoksella ja hätäkeskuksella tulee olla ajantasaiset yhteystiedot paloilmoinninkohteista, jotta kohteen yhteyshenkilöön saadaan yhteys paloilmoinninkohteen hälytyksessä.
- Lisäksi pelastuslaitoksen kohdekortissa on olennaisia tietoja pelastushenkilöstön tehokkaan toiminnan varmistamiseksi.
- *Osan pelastuslaitoksen alueilla kohdekortin liitteenä tulee olla asemapiirros, johon on merkitty paloilmoinninkeskukseen sekä kiinteistötekniikan tilojen ja pääsulkujen sijainnit.
 - Lisäksi asemapiirroksen tulee merkitä muut pelastustoiminnan kannalta oleelliset asiat kuten:
 - savunpoistonlaukaisukeskukset
 - sprinklerikeskus
 - kiinteät sammutusvesiputkistot.
 - Jos tiloissa on merkittävä määrä vaarallisia kemikaaleja, tulee niiden sijainnit merkitä asemakuvaan. Myös mahdollisten kemikaaliputkistojen ja laitteiden pääsulut tulee merkitä.

8. Paloilmoittimen ohjaukset

Paloilmoittimen ohjaukset eivät toimi tai toimintakunnon varmistamisessa on merkittäviä puutteita.

- Paloilmoittimen ohjaukset eivät ole paloilmoittimen hoitajan tiedossa.
- Paloilmoittimen ohjauksia ei ole listattu paloilmointikeskuksen yhteydessä.

Ohjausten toimintakunnon tai toimintakunnon varmistamisessa on vähäisiä puutteita.

- Muu, mikä?

Paloilmoittimen ohjaukset ovat toimintakunnon ja niiden toimintakunto on varmistettu säännöllisillä huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä.

- Paloilmoittimen ohjaukset on huomioitu paloilmoittimen huolto- ja kunnossapito-ohjelmassa.
- Paloilmoittimen ohjaukset on testattu säännöllisesti.

Hyvät käytännöt ja suositukset

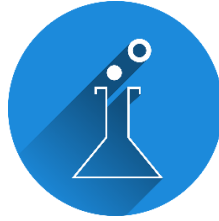
- + Ohjaukokonaisuus testataan ammattilaisen toimesta vuosittain.

Tarkastusohje

- Tarkasta, että paloilmointikeskuksella on lista ohjauksista.
- Kysy kohteen edustajalta, onko hän tietoinen mitä ohjauksia paloilmointimessa on.
- Kysy kohteen edustajalta, kuinka paloilmointimen ohjaukset huomioidaan paloilmointimen huollossa ja kunnossapidossa.
- Kysy rakennuksen käyttäjiltä, ovatko esimerkiksi paloilmointimen ohjauksessa olevat palo-ovet sulkeutuneet yhteyskokeiluiden aikana.

Info

- Paloilmointimen ohjaukset tulee olla kohteen edustajien tiedossa. Lisäksi paloilmointimen ohjaukset tulee olla listattuna paloilmointikeskuksen yhteydessä esimerkiksi paikantamiskaavioissa.
- Paloilmointimen ohjauksessa voivat olla esimerkiksi:
 - palo-ovet
 - savu- tai palopellit
 - savunpoistolaitteet
 - savuverhot
 - sähkölukot
 - evakuointi- tai palomieshissit
 - kuulutuslaitteet
 - poistumisvalaistus/-opasteet
 - automaattinen sammutuslaitteisto.
- Ohjausten toimintakunto tulee varmistaa säännöllisillä huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä sekä toimintakunnon koestuksilla. Ohjausten toiminta tulisi koestaa samalla kun paloilmointimen yhteyskokeilu suoritetaan.
- Suositeltavaa on, että kohteissa, joissa on paljon paloilmointimen ohjauksia, ohjaukokonaisuus koestettaisiin ammattilaisen toimesta vuosittain.

Laitteet ja varusteet

Hätäkeskukseen kytketty paloilmoitin välittäjänä

1. Huolto ja kunnossapito
2. Pelastushenkilöstön pääsy rakennukseen

Huomioidaan vain, jos koskee kyseistä kohdetta:

3. Kohdekortti
4. Paloilmoittimen ohjaukset

Moduulin info

- Käytä tätä moduulia kohteissa, joissa on automaattinen sammutuslaitteisto ja paloilmoitin toimii ainoastaan sammutuslaitteiston hälytyksen välittäjänä.
- Paloilmoitinlaitteisto tulee olla asennettu suunnitteluohjeiden ja toteuttamissuunnitelman mukaisesti. Paloilmoitin on käyttönsä ajan pidettävä suunnitelmien mukaisessa kunnossa, jollei muutoksista ole sovittu rakennusvalvonnan tai paikallisen pelastusviranomaisen kanssa.
- Ota paloilmoittimen osalta huomioon järjestelmän rakentamishetkiset vaatimukset. Paloilmoittimen osalta tulee myös huomioida se, että paloilmoittimen toteuttamispöytäkirjassa/elinkaariasiakirjassa on voitu hyväksyä poikkeuksia suunnitteluohjeisiin verrattuna.

Muut pöytäkirjalle tehtävät merkinnät

- Ilmoitus rakennusvalvontaviranomaiselle: Paloilmoitin ei vastaa rakennuslupaa.
- Ilmoitusvelvollisuus turvallisuus- ja kemikaalivirastolle:** Vakava puute pelastustoimen laitteisiin, asennusliikkeiden tai tarkastuslaitosten toimintaan liittyen (laki pelastustoimen laitteista (10/2007) 17 § 2 mom.).

1. Huolto ja kunnossapito

Paloilmoittimen toimintakunnon varmistamiseksi tarvittavia toimenpiteitä ei ole suoritettu tai toimenpiteiden suorittamisessa on merkittäviä puutteita.

- Määräaikaistarkastuksella havaittuja puutteita ei ole korjattu.
- Ilmoituksen siirtoyhteyden (linjavika) valvonnasta ei ole tehty sopimusta.
- Laitteistoa ei ole huollettu.
- Hätäkeskuksen yhteyskokeiluita ei ole suoritettu.
- Paloilmoittimelle ei ole laadittu huolto- ja kunnossapito-ohjelmaa.
- Laitteiston akut ovat alijännitteiset.
- Laitteisto ei ole toiminnassa.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Hätäkeskuksen yhteyskokeiluita ei ole suoritettu säännöllisesti.
- Laitteistoa ei ole huollettu säännöllisesti.
- Määräaikaistarkastusta ei ole suoritettu.

Paloilmoittimen toimintakunnon varmistamiseksi tarvittavat toimenpiteet on suoritettu puutteellisesti tai virheellisesti.

- Muu, mikä?

Paloilmoittimen toimintakunto on varmistettu vaatimustenmukaisilla huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä.

- Paloilmoittimen huolto- ja kunnossapitotoimenpiteet on tehty säännöllisesti valmistajan ohjeen mukaisesti.
- Laitteistolle on nimetty ja koulutettu paloilmoittimen hoitaja.
- Laitteistolle on laadittu huolto- ja kunnossapito-ohjelma.
- Paloilmoittimen toimintakunnossa ei havaittu puutteita.
- Paloilmoitin on toteutuspyytäkirjan mukainen.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Pyydä kohteen edustajalta luotettava selvitys (esimerkiksi päiväkirja) suoritetuista yhteysoikeiluista ja huolloista.
- Tarkasta paloilmoitinkeskukselta, että määräaikaistarkastus on suoritettu (tarkastuslaitos jättää tarran) ja pyydä pöytäkirja nähtäväksi, jos et saa sitä pelastuslaitoksen järjestelmästä.
- Jos määräaikaistarkastuksella on havaittu puutteita, pyydä kohteen edustajalta selvitys puutteiden korjauksista.
- Jos määräaikaistarkastuksella havaittuja puutteita ei ole korjattu, on huolto- ja kunnossapitoprosesseissa puutteita.

Info

- Paloilmoittimen toimintakunto tulee varmistaa säännöllisillä huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä sekä hätäkeskuksen yhteyskokeiluilla. Laitteelle tulee olla laadittuna laitteistotoimittajan huolto-ohjeisiin perustuva kunnossapito-ohjelma, jota tulee noudattaa.
- Paloilmoitinlaitteistolle on nimettävä ja koulutettava laitteiston hoidosta vastaava henkilö/henkilöitä.
- Hätäkeskukseen yhteydessä olevalle paloilmoittimelle tulee suorittaa määräaikaistarkastus kolmen vuoden välein.
- Paloilmoittimen hätäkeskusyhteys tulee varmistaa kuukausittain suoritettavilla yhteysoikeiluilla.
- Kiinteistön omistajan/haltijan on järjestettävä hätäkeskukseen välitettävien ilmoitustietojen vikavälitystä valitseman operaattorin ja/tai muun palveluntarjoajan kanssa.
- Ensisijaisesti paloilmoittimen toimintakuntoa arvioivat tarkastuslaitokset käyttöönotto- ja määräaikaistarkastuksilla mutta myös pelastusviranomaisen tulee huomioida paloilmoittimeen mahdollisesti tehdyt muutokset. Todellista toimintakuntoa havainnoidaan huolto- ja kunnossapitotoimenpiteiden arvioimiseksi.
- Laitteistolle muutoksia saa tehdä ainoastaan TUKES:n hyväksymä asennusliike.

Määräaikaistarkastuksella havaitut puutteet

- Tarkastuslaitosten määritelmän mukaan määräaikaistarkastuksella vakavia puutteita ovat:
 - Siirtoyhteys ei toimi tarkoitetulla tavalla.
 - Paloturvallisuuden kannalta merkittävässä paikassa oleva ilmainen tai kokonainen ryhmä ei anna ilmoitusta.
 - Ilmoituksen paikantaminen ei onnistu.
 - Laitteistossa on laitteita, jotka eivät ole yhteensopivia.
 - Laitteisto on ohjelmoitu tai asennettu niin, että laitteisto (kokemusperäisen tiedon perusteella) ei toimi asianmukaisesti ja luotettavasti.
 - Asennustodistus ei vastaa kohteen mukaista laitteistoa.
 - Rakennusluvassa ja suunnitteluasiakirjoissa asetetut laitteistoa koskevat vaatimukset eivät täyty.
 - Laitteiston kunnossapidon puute on aiheuttanut sen, että laitteisto ei enää täytä vaatimuksia tai laitteisto on aiheuttanut toistuvia erheellisiä ilmoituksia.

2. Pelastushenkilöstön pääsy rakennukseen

Pelastushenkilöstöllä ei ole pääsyä rakennukseen.

- Avainsäilöä ei ole tai muuta pääsyä ei ole järjestetty.
- Avainsäilössä on väärä avain.
- Pelastuslaitoksen avaimella ei saa avainsäilöä auki.

Pelastushenkilöstön pääsyssä rakennukseen on puutteita.

- Avainsäilö on hankalasti avattavissa.

Pelastushenkilöstö pääsee rakennukseen paloilmittimen hälyttäessä.

- Pelastushenkilöstö pääsee rakennukseen paloilmittimen hälyttäessä.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Tarkasta, että pelastushenkilöstön pääsy rakennukseen on varmistettu joko avainsäilöllä tai jollain muulla vaihtoehtoisella tavalla.
- Kysy kohteen edustajilta, onko rakennuksessa tehty lukkojen uudelleen sarjoituksia ja käykö avainsäilössä oleva avain paloilmittimelle johtavaan oveen.
- **Jos käytössäsi on avainsäilön avain**, tarkasta, että avainsäilö on irrotettavissa holkista ja että säilössä oleva avain käy paloilmittimelle johtavaan ulko-oveen.
- **Jos sinulla ei ole käytössä avainsäilön avainta**, pyydä kohteen edustajaa ottamaan yhteyttä pelastusyksikköön ja pyytämään operatiivista henkilöstöä tarkastamaan avainsäilössä olevan avaimen

Info

- Paloilmittimen hälyttäessä pelastushenkilöstöllä tulee olla pääsy rakennukseen. Yleisesti tämä toteutetaan asentamalla rakennuksen seinään pelastuslaitoksen avaimella avattava avainsäilö. Muita toteutustapoja on mm. ympärivuorokautisesti miehitetty valvomo, josta henkilökunta tulee avaamaan ovet pelastushenkilöstölle.
- Avainsäilön avaimella pitää päästä vähintään tilaan, jossa paloilmittimen keskus sijaitsee (ns. reittiavain).
- Huomioi myös aluetta ympäröivät portit jne.
- Kohteen edustajalle kannattaa muistuttaa, että vakuutuksen ottajien tulisi noudattaa avainsäilön osalta [Finanssialan ohjetta avainturvallisuudesta](#).
 - Tarkemmin pelastustoimen avainsäiliöistä [Finanssialan ohjeessa pelastustoimen avainsäiliöt](#).

3. Kohdekortti

Kohdekortti ja/tai asemapiirros puuttuvat tai niissä on merkittäviä puutteita.

Kohdekorttia ei ole toimitettu pelastuslaitokselle.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

Kohdekortin tiedot eivät ole ajan tasalla.

Kohdekortissa ja/tai asemapiirroksessa on vähäisiä puutteita.

Kohdekortin liitteenä ei ole asemapiirrosta.

Kohdekortissa on pelastustoiminnan kannalta tarpeelliset tiedot.

Kohdekortti on toimitettu pelastuslaitokselle ja siinä on pelastustoiminnan kannalta oleelliset tiedot.

Hyvät käytännöt ja suositukset

+ Kohdekortin tarkastus ja päivitys on huomioitu rakennuksen vuosikellossa.

Tarkastusohje

- Ota pelastuslaitoksen kohdekortti mukaan tarkastukselle ja käy kohteen edustajan kanssa kohdekortin tiedot läpi
- Kysy kohteen edustajalta onko hätäkeskuksen kohdekortissa olevat tiedot ajantasaiset.
- Ohjaa asiakas päivittämään hätäkeskuksen kohdekortin tiedot osoitteessa:
<https://www.112.fi/hatanumero/112/ilmoitinlaitteet/paloilmoitinlaitteet>

Info

- Pelastuslaitoksella ja hätäkeskuksella tulee olla ajantasaiset yhteystiedot paloilmoitinkohteista, jotta kohteen yhteyshenkilöön saadaan yhteys paloilmottimen hälytyessä.
- Lisäksi pelastuslaitoksen kohdekortissa on olennaisia tietoja pelastushenkilöstön tehokkaan toiminnan varmistamiseksi.
- *Osan pelastuslaitoksen alueilla kohdekortin liitteenä tulee olla asemapiirros, johon on merkitty paloilmoitinkeskuksen sekä kiinteistötekniisten tilojen ja pääsulkujen sijainnit.
 - Lisäksi asemapiirroksen tulee merkitä muut pelastustoiminnan kannalta oleelliset asiat kuten:
 - savunpoistonlaukaisukeskukset
 - sprinklerikeskus
 - kiinteät sammutusvesiputkistot.
 - Jos tiloissa on merkittävä määrä vaarallisia kemikaaleja, tulee niiden sijainnit merkitä asemakuvaan. Myös mahdollisten kemikaaliputkistojen ja laitteiden pääsulut tulee merkitä.

4. Paloilmoittimen ohjaukset

Paloilmoittimen ohjaukset eivät toimi tai toimintakunnon varmistamisessa on merkittäviä puutteita.

- Paloilmoittimen ohjaukset eivät ole paloilmoittimen hoitajan tiedossa.
- Paloilmoittimen ohjauksia ei ole listattu paloilmoitinkeskuksen yhteydessä.

Ohjausten toimintakunnon tai toimintakunnon varmistamisessa on vähäisiä puutteita.

- Muu, mikä?

Paloilmoittimen ohjaukset ovat toimintakunnon ja niiden toimintakunto on varmistettu säännöllisillä huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä.

- Paloilmoittimen ohjaukset on huomioitu paloilmoittimen huolto- ja kunnossapito-ohjelmassa.
- Paloilmoittimen ohjaukset on testattu säännöllisesti.

Hyvät käytännöt ja suositukset

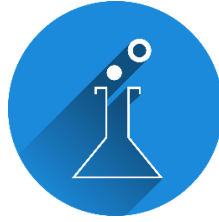
- + Ohjauskokonaisuus testataan ammattilaisen toimesta vuosittain.

Tarkastusohje

- Tarkasta, että paloilmoitinkeskuksella on lista ohjauksista.
- Kysy kohteen edustajalta, onko hän tietoinen mitä ohjauksia paloilmoittimessa on.
- Kysy kohteen edustajalta, kuinka paloilmoittimen ohjaukset huomioidaan paloilmoittimen huollossa ja kunnossapidossa.
- Kysy rakennuksen käyttäjiltä, ovatko esimerkiksi paloilmoittimen ohjauksessa olevat palo-ovet sulkeutuneet yhteyskokeiluiden aikana.

Info

- Paloilmoittimen ohjaukset tulee olla kohteen edustajien tiedossa. Lisäksi paloilmoittimen ohjaukset tulee olla listattuna paloilmoitinkeskuksen yhteydessä esimerkiksi paikantamiskaavioissa.
- Paloilmoittimen ohjauksessa voivat olla esimerkiksi:
 - palo-ovet
 - savu- tai palopellit
 - savunpoistolaitteet
 - savuverhot
 - sähkölukot
 - evakuointi- tai palomieshissit
 - kuulutuslaitteet
 - poistumisvalaistus/-opasteet
 - automaattinen sammutuslaitteisto.
- Ohjausten toimintakunto tulee varmistaa säännöllisillä huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä sekä toimintakunnon koestuksilla. Ohjausten toiminta tulisi koestaa samalla kun paloilmoittimen yhteyskokeilu suoritetaan.
- Suositeltavaa on, että kohteissa, joissa on paljon paloilmoittimen ohjauksia, ohjauskokonaisuus koestettaisiin ammattilaisen toimesta vuosittain.

Laitteet ja varusteet

Automaattinen sammutuslaitteisto

1. Merkinnät ja opasteet
2. Huolto ja kunnossapito
3. Suojausaluekaaviot/käyttöohjeet
4. Ohjeistaminen ja osaaminen

Muut pöytäkirjalle tehtävät merkinnät

- Ilmoitusvelvollisuus turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (Tukes):** Vakava puute pelastustoimen laitteisiin, asennusliikkeiden tai tarkastuslaitosten toimintaan liittyen (laki pelastustoimen laitteista (10/2007) 17 § 2 mom.).
- Ilmoitus rakennusvalvontaviranomaiselle: Automaattinen sammutuslaitteisto ei vastaa rakennuslupaa.

1. Merkinnät ja opasteet

Opasteita ja/tai merkintöjä ei ole tai niissä on merkittäviä puutteita.

- Sprinklerikeskuksen merkintä puuttuu.
- Reittiä sprinklerikeskukselle ei ole opastettu selkeästi.
- Palokunnan syöttöliitinten merkintä puuttuu (Vain kohteissa, joihin palokunnan syöttöliittimet on vaadittu sprinklerin suunnittelun/toteutuksen yhteydessä).

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Sprinklerikeskuksen reitin opaste puuttuu.
- Maksimisyoöttöpainetta ei ole merkitty palokunnan syöttöliitinten yhteyteen. (Vain kohteissa, joihin palokunnan syöttöliittimet on vaadittu sprinklerin suunnittelun/toteutuksen yhteydessä).

Opasteissa ja/tai merkinnöissä on vähäisiä puutteita.

- Muu, mikä?

Automaattinen sammutuslaitteisto on merkitty ja opastettu siten, että pelastustoiminta on mahdollista.

- Sprinklerikeskus on opastettu ja merkitty.
- Palokunnan syöttöliittimet on merkitty.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Opasteita on parannettu esimerkiksi koon tai sijoittelun osalta.

Tarkastusohje

- Tarkasta, että sprinklerikeskukselle johtavalla ulko-ovella on merkintä
- Jos sprinklerikeskus sijaitsee sisemmällä rakennuksessa, tarkasta, että keskukselle on opastus lähimmältä ulko-ovelta ja/tai paloilmoitinkeskukselta
- Tarkasta, että palokunnan syöttöliittimet on merkitty ja merkinnöistä käy ilmi syöttöliitinten maksimipaine.

Info

- Sprinklerikeskus ja palokunnan syöttöliittimet tulee olla merkitty ja opastettu siten, että pelastushenkilöstö löytää ne mahdollisessa tulipalotilanteessa.
- Kohteissa, joissa on useita rakennuksia ja sprinklerikeskuksia, tulee merkinnöistä käydä ilmi, minkä rakennuksen sprinklerikeskus on kyseessä.
- Palokunnan syöttöliittimien merkinnän yhteydessä tulee olla merkintä maksimisyoöttöpaineesta.

2. Huolto ja kunnossapito

Automaattisen sammutuslaitteiston toimintakunnon varmistamiseksi tarvittavia toimenpiteitä ei ole suoritettu tai toimenpiteiden suorittamisessa on merkittäviä puutteita.

- Huolto- ja kunnossapito-ohjelmaa ei ole laadittu.
- Huolto- ja kunnossapitotoimenpiteitä ei ole suoritettu.
- Määräaikaistarkastusta ei ole suoritettu.
- Määräaikaistarkastuksella havaittuja puutteita ei ole korjattu.
- Laitteistolle ei ole nimetty hoitajaa.
- Käyttöönototarkastusta ei ole suoritettu.
- Osa sprinkleriputkistosta on poistettu käytöstä.
- Tilojen käyttötapa on muuttunut siten, että sprinklerin luokka ei täytä vaatimusta.
- Tiloissa varastoidaan sellaista tavaraa, että sprinklerin luokka ei täytä vaatimuksia.
- Paineenkorotuspumppu ei toimi.
- Hälytysventtiili on suljettu.
- Sprinkleriputki on haljennut.
- Vesilähde ei ole käytössä.
- Palokunnan syöttöliittimiä ei ole (Vain kohteissa, joihin palokunnan syöttöliittimet on vaadittu sprinklerin suunnittelun/toteutuksen yhteydessä).
- Vesilähteen tuloputkiston venttiili on kiinni.
- Sammutuslaitteiston ja paloilmottimen välinen yhteys ei toimi.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Sprinklerisuutin on tulpattu.
- Sprinkleriputkistossa on kolhuja.
- Sprinklerikeskuksessa säilytetään sinne kuulumatonta tavaraa.
- Sprinklerisuutin on poistettu käytöstä.
- Palokunnan syöttöliittimen sisään on tungettu tavaraa.

Automaattisen sammutuslaitteiston toimintakunnon varmistamisessa on vähäisiä puutteita.

- Laitteistoa ei ole huollettu säännöllisesti.

Automaattisen sammutuslaitteiston toimintakunto on varmistettu vaatimustenmukaisilla huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä.

- Sammutuslaitteiston huolto- ja kunnossapitotoimenpiteet on tehty säännöllisesti valmistajan ohjeen mukaisesti.
- Laitteistolle on laadittu huolto- ja kunnossapito-ohjelma.
- Laitteistolle on nimetty ja koulutettu hoitaja.
- Automaattisen sammutuslaitteiston toimintakunnossa ei havaittu puutteita.
- Sprinklerikeskuksessa ei ollut sinne kuulumatonta tavaraa.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Tarkasta, että laitteistolle on laadittu huolto- ja kunnossapito-ohjelma.
- Tarkasta, että suoritettujen huolto- ja kunnossapitotoimenpiteiden merkityt huolto- ja kunnossapito-ohjelmaan tai erilliseen päiväkirjaan.
- Tarkasta, että laitteistolle on suoritettu määräaikaistarkastus.
- Tarkasta, että määräaikaistarkastuksen pöytäkirjaan kirjatut puutteet on korjattu. Jos puutteet eivät ole silmämääräisesti havaittavia, pyydä kohteen edustajalta selvitys puutteiden korjauksista.
- Kysy kohteen edustajalta, kenen vastuulla sammutuslaitteiston huolto- ja kunnossapitotoimenpiteiden suorittaminen on.
- Havainnoi tarkastuskierroksella silmämääräisesti, että sprinkleriputkisto ja -suuttimet näyttävät ehjältä. Todellista toimintakuntoa havainnoidaan huolto- ja kunnossapitotoimenpiteiden arvioimiseksi.
- Tarkasta, ettei sprinklerikeskuksessa säilytetä sinne kuulumatonta tavaraa ja että laitteisto näyttää ehjältä.
- Tarkasta sprinklerikeskuksessa laitteiston painemittareiden perusteella, että laitteisto on toimintakunnossa.
- Tarkasta, ettei järjestelmän venttiileitä ei ole suljettu.
 - Kysy tarvittaessa kohteen edustajalta laitteiston toimintaperiaatteista.

Huom.! Jos et tunne laitteiston toimintaa, älä avaa venttiileitä tai koske muuhinkaan laitteiston osiin.

Info

- Automaattinen sammutuslaitteisto tulee pitää suojatun kohteen käyttötarkoitusta vastaavana koko käyttöikänsä ajan.
- Ensisijaisesti sammutuslaitteiston toteutusta ja toimintakuntoa arvioivat tarkastuslaitokset käyttöönotto- ja määräaikaistarkastuksilla, mutta myös pelastusviranomaisen tulee huomioida sammutuslaitteistoon mahdollisesti tehdyt muutokset.
- Sammutuslaitteiston toimintakunnon varmistamiseksi tulee sammutuslaitteistolle laatia huolto- ja kunnossapito-ohjelma, jossa selostetaan laitteistolle suoritettavat huolto- ja kunnossapitotoimenpiteet sekä hälytysyhteyden kokeilut.
 - Suoritettujen toimenpiteiden tulee merkitä huolto- ja kunnossapito-ohjelmaan tai erilliseen päiväkirjaan.
- Laitteistolle on nimettävä kunnossapitotöistä huolehtiva laitteiston hoitaja ja hänelle tarvittavat varahenkilöt.
 - Laitteiston hoitajille on annettava tarvittavat tiedot laitteiston kunnossapitotöistä.
- Lisäksi sammutuslaitteistolle tulee suorittaa määräaikaistarkastus hyväksytyyn tarkastuslaitoksen toimesta. Määräaikaistarkastus tulee suorittaa kahden vuoden välein. Asuinrakennuksissa määräaikaistarkastusväli voi olla neljä vuotta.
- Sammutuslaitteiston toimintakunto voi olla puutteellinen myös siitä syystä, että sprinklerikeskuksessa säilytetään sinne kuulumatonta tavaraa, jolloin tulipalotilanteessa sprinklerikeskuksessa toimiminen ei onnistu.
- Laitteistolle muutoksia saa tehdä ainoastaan TUKES:n hyväksymä asennusliike.

Määräaikaistarkastuksella havaitut puutteet

- Määräaikaistarkastuksella havaitut puutteet tulee korjata mahdollisimman pian.
- Tarkastuslaitosten määritelmän mukaan määräaikaistarkastuksella vakavia puutteita ovat:
 - Ilmoitusten siirrot eivät toimi (paloilmoitinyhteys, HÄKE-yhteys, oleellinen valvontatieto kuten pumppujen häiriöt).
 - Vaarantaa henkilöturvallisuuden suojatussa kohteessa.
 - Estää sammutuslaitteiston toiminnan.
 - Vaarantaa vakavasti sammutuslaitteiston sammutuskyvyn.
 - Rakennusluvassa ja suunnitteluasiakirjoissa asetetut laitteistoa koskevat vaatimukset eivät täyty.

3. Suojausaluekaaviot ja käyttöohjeet

Suojausaluekaavioita ja/tai käyttöohjeita ei ole tai niissä on merkittäviä puutteita.

- Suojausaluekaaviota ei ole.
- Käyttöohjeita ei ole.
- Hälytysventtiiliä ei ole merkitty.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Suojausaluekaavioissa on puutteita.
- Käyttöohjeissa on puutteita.

Suojausaluekaavioissa ja/tai käyttöohjeissa on vähäisiä puutteita.

- Muu, mikä?

Suojausaluekaaviot ja käyttöohjeet ovat sellaiset, että tehokas pelastustoiminta on mahdollista.

- Märkähälytysventtiilien yhteydessä on suojausaluekaaviot.
- Sprinklerikeskuksessa on järjestelmän käyttöohjeet.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Tarkasta sprinklerikeskuksessa, että suojausaluekaaviot ovat näkyvillä ja että niissä on pelastustoiminnan kannalta oleelliset tiedot.
- Tarkasta, että sprinklerikeskuksessa on laitteiston käyttöohjeet.

Info

Sprinklerikeskuksessa tulee olla esillä suojausaluekaaviot, joista käy ilmi vähintään seuraavat asiat:

- Mitä aluetta kyseinen hälytysventtiili suojaa ja
- mikä on järjestelmän vaatima minimipaine.

Pelastustoiminnan kannalta muita tarvittavia tietoja voivat olla esimerkiksi:

- mahdollisten syöttöliitinten sijainti
- mahdollisten vaarallisten kemikaalien sijainnit
- savunpoistoluukkujen sijainnit

Lisäksi sprinklerikeskuksessa tulee olla järjestelmän käyttöohjeet pelastushenkilöstöä varten.

4. Ohjeistaminen ja osaaminen

Rakennuksen käyttäjät ei ole ohjeistettu ja/tai he eivät osaa toimia sammutuslaitteiston lauetessa.

- Rakennuksen käyttäjät eivät tiedä miten toimia sammutuslaitteiston lauetessa.
- Velvollisuutta ohjeistukseen ei ole tunnistettu.
- Käyttäjää ei ole ohjeistettu.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Käyttäjien ohjeistuksessa on puutteita.

Rakennuksen käyttäjien ohjeistamisessa tai osaamisessa on vähäisiä puutteita.

- Muu, mikä?

Rakennuksen käyttäjille on annettu riittävä ohjeistus ja he osaavat toimia oikein sammutuslaitteiston lauetessa.

- Rakennuksen käyttäjät osaavat toimia oikein sammutuslaitteiston lauetessa.

Hyvät käytännöt ja suositukset

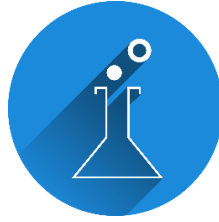
- + Toimintaa sammutuslaitteiston lauetessa on harjoiteltu käytännössä.*

Tarkastusohje

- Kysy tilojen käyttäjiltä, kuinka he toimisivat sammutuslaitteiston lauetessa. Vertaa heidän toimintamallejaan pelastussuunnitelman toimintaohjeisiin ja kiinteistön omistajan/haltijan selvityksiin käyttäjille annetuista ohjeista.
- Suosi avoimia kysymyksiä ("Mitä...? Miten...? Millaista...?") "kyllä/ei" -kysymysten sijaan. Vertaa vastauksia laadittuihin ohjeisiin. Pyri kysymään kysymykset useammalta henkilöltä, jotta saat kattavamman kuvan henkilöiden osaamistasosta.

Info

- Oikeat toimintamallit riippuvat rakennuksen käyttötarkoituksesta ja henkilöiden roolista. Asiakkaiden tai tiloissa tilapäisesti olevien ensisijaisen toimintamallin tulee olla rakennuksesta poistuminen.
- Oikeat toimintamallit riippuvat rakennuksen käyttötarkoituksesta ja henkilöiden roolista. Asiakkaiden tai tiloissa tilapäisesti olevien ensisijaisen toimintamallin tulee olla rakennuksesta poistuminen.
- Työntekijöiden tehtävinä voivat olla esimerkiksi seuraavat:
 - sprinklerin laukeamisen syyn selvittäminen
 - tilojen muiden käyttäjien opastaminen/evakuointi
 - hätäilmoituksen tekeminen
 - tilojen varmistaminen, että kaikki henkilöt ovat poistuneet
 - kokoontumispaikalla läsnäolevien laskeminen
 - pelastushenkilöstön opastaminen
 - pelastushenkilöstön avustaminen mahdollisuuksien mukaan.
- Työntekijöiden toimintamallit riippuvat tiloissa harjoitettavasta toiminnasta mutta tärkeää on, että henkilökunnan tehtävät on suunniteltu ja ohjeistettu etukäteen, jotta kaikki tietävät roolinsa. **Vastuu ohjeistuksesta ja koulutuksesta on rakennuksen omistajalla, haltijalla ja/tai toiminnanharjoittajalla.**
- *Käytännön harjoituksessa ei ole tarkoitus laukaista sammutuslaitteistoa, vaan harjoitella toimintaa muilta osin.

Laitteet ja varusteet

Kaasusammutuslaitteisto

1. Merkinnät, opasteet ja käyttöohjeet
2. Ohjeistaminen ja osaaminen

Koskee vain kohteita, joissa kaasusammutuslaitteisto on yhteydessä hätäkeskukseen tai, joissa kaasusammutuslaitteisto on rakennusluvan ehtona tai muutoin viranomaisen määräämä:

3. Huolto ja kunnossapito

Moduulin info

- Vaikka huolto ja kunnossapito -valvontakohta, koskee lakisääteisinä vaatimuksena ainoastaan kaasusammutuslaitteistoja, jotka ovat viranomaisen määräämiä tai yhteydessä hätäkeskukseen, tulee kaikki kaasusammutuslaitteistot pitää siinä kunnossa, ettei niitä aiheudu vaaraa. Jos laitteisto ei ole kohteessa enää tarpeellinen, tulee se mieluummin poistaa kokonaan kuin jättää huoltamatta.
- Kaasusammutuslaitteistojen merkintöjen ja käyttöohjeiden osalta pelastusviranomaisen toimivalta perustuu pelastuslain 9 §:n vaatimukseen, jonka mukaan rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan on huolehdittava siitä, että rakennus, rakennelma ja sen ympäristö pidetään sellaisessa kunnossa, että pelastustoiminta on tulipalon tai muun onnettomuuden sattuessa mahdollista sekä pelastuslain 14 §:n vaatimukseen siitä, että rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan on osaltaan ryhdyttävä toimenpiteisiin poistumisen turvaamiseksi tulipaloissa ja muissa vaaratilanteissa sekä toimenpiteisiin pelastustoiminnan helpottamiseksi.
- Lisäksi kaasusammutuslaitteistoilla varustettujen tilojen merkitseminen ja hälyttimien asentaminen perustuu pelastuslain 14 §:n vaatimukseen siitä, että rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan on osaltaan ehkäistävä vaaratilanteiden syntymistä.

Muut pöytäkirjalle tehtävät merkinnät

- Ilmoitusvelvollisuus turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (Tukes):** Vakava puute pelastustoimen laitteisiin, asennusliikkeiden tai tarkastuslaitosten toimintaan liittyen.

1. Merkinnot, opasteet ja käyttöohjeet

Merkintöjä ja/tai käyttöohjeita ei ole tai niissä on merkittäviä puutteita.

- Kaasusammutuslaitteistonkeskuksen merkintä puuttuu.
- Tilaa, jossa kaasusammutuslaitteisto on ei ole merkitty.
- Kaasusammutuslaitteiston laukeamisesta kertovaa hälytyslaitetta ei ole.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Käsilaukaisupainiketta ei ole merkitty.
- Käyttöohjeet puuttuvat.

Merkinnöissä ja/tai käyttöohjeissa on vähäisiä puutteita.

- Muu, mikä?

Kaasusammutuslaitteisto on merkitty ja sen toiminta on ohjeistettu siten, että tilojen käyttäjät ja pelastushenkilöstö pystyvät toimimaan turvallisesti.

- Tila, jossa on kaasusammutuslaitteisto merkitty.
- Kaasusammutuslaitteiston laukeamisesta kertova hälytyslaite on tilan sisä- ja ulkopuolella.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Tarkasta, että kaasusammutuslaitteistolla suojattu tila on merkitty.
- Tarkasta, että kaasusammutuslaitteiston keskus on merkitty.
- Tarkasta, että tilan ulko- ja sisäpuolelta löytyy hälyttimet, jotka kertovat sammutuslaitteiston laukeamisesta.
- Tarkasta, että kaasusammutuslaitteiston käsilaukaisupainikkeet on merkitty.

Info

- Kaasusammutuslaitteistolla suojatut tilat tulee olla merkitty siten, että tilojen käyttäjät ja pelastushenkilöstö saavat tiedon kaasusammutuslaitteiston olemassaolosta.
- Lisäksi tilojen sisä- ja ulkopuolelta tulee käydä ilmi, jos kaasusammutuslaitteisto on lauennut. Kaasusammutuslaitteistojen toimintaperiaate perustuu tilan happipitoisuuden alentamiseen alle palamiseen tarvittavan raja-arvon. Näin ollen myös hengittäminen tilassa käy mahdolliseksi, joten tiloista tulee poistua, eikä tiloihin saa palata.
- Lisäksi kaasusammutuslaitteiston käsilaukaisu sekä keskus on merkittävä siten, että pelastustoiminta on mahdollista.

2. Ohjeistaminen ja osaaminen

Rakennuksen käyttäjät ei ole ohjeistettu ja/tai he eivät osaa toimia sammutuslaitteiston lauetessa.

- Rakennuksen käyttäjät eivät tiedä miten toimia kaasusammutuslaitteiston lauetessa.
- Rakennuksen käyttäjät eivät poistu tilasta, jossa kaasusammutuslaitteisto on lauennut.
- Velvollisuutta ohjeistukseen ei ole tunnistettu.
- Käyttäjiä ei ole ohjeistettu.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Käyttäjien ohjeistuksessa on puutteita.

Rakennuksen käyttäjien ohjeistamisessa tai osaamisessa on vähäisiä puutteita.

- Muu, mikä?

Rakennuksen käyttäjille on annettu riittävä ohjeistus ja he osaavat toimia oikein sammutuslaitteiston lauetessa.

- Rakennuksen käyttäjät osaavat toimia oikein kaasusammutuslaitteiston lauetessa.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Toimintaa sammutuslaitteiston lauetessa on harjoiteltu käytännössä.

Tarkastusohje

- Kysy tilojen käyttäjiltä, kuinka he toimisivat kaasusammutuslaitteiston lauetessa. Vertaa vastauksia pelastussuunnitelman annettuihin toimintaohjeisiin ja kiinteistön omistajan/haltijan selvityksiin käyttäjille annetuista ohjeista.
- Arvio tilojen käyttäjien toimintaa suhteessa heidän rooliinsa turvallisuusorganisaatiossa.
- Suosi avoimia kysymyksiä ("Mitä...? Miten...? Millaista...?") "kyllä/ei" -kysymysten sijaan. Vertaa vastauksia laadittuihin ohjeisiin. Pyri kysymään kysymykset useammalta henkilöltä, jotta saat kattavamman kuvan henkilöiden osaamistasosta.

Info

- Kaasusammutuslaitteiston lauetessa suojatusta tilasta tulee poistua viipymättä, eikä tilaan saa palata. Kaasusammutuslaitteistojen toimintaperiaate perustuu tilan happipitoisuuden alentamiseen alle palamiseen tarvittavan raja-arvon. Näin ollen myös hengittäminen tilassa käy mahdottomaksi.
- Tilojen käyttäjien tulee tuntea kaasusammutuslaitteiston toimintaperiaate ja oikeat toimintamallit sammutuslaitteiston lauetessa.
- Oikeat toimintamallit riippuvat myös rakennuksen käyttötarkoituksesta ja henkilöiden roolista:
 - Työntekijöiden vastuulla voi olla esimerkiksi pelastuslaitoksen hälyttäminen ja opastaminen.
 - Asukkaiden ainoana tehtävänä voi olla rakennuksesta poistuminen.
- Vastuu tilojen käyttäjien ohjeistuksesta ja koulutuksesta on rakennuksen omistajalla, haltijalla ja/tai toiminnanharjoittajalla.

3. Huolto ja kunnossapito

Kaasusammutuslaitteiston toimintakunnan varmistamiseksi tarvittavia toimenpiteitä ei ole suoritettu tai toimenpiteiden suorittamisessa on merkittäviä puutteita.

- Huolto- ja kunnossapito-ohjelmaa ei ole laadittu.
- Huolto- ja kunnossapitotoimenpiteitä ei ole suoritettu.
- Määräaikaistarkastusta ei ole suoritettu.
- Määräaikaistarkastuksella havaittuja puutteita ei ole korjattu.
- Laitteistolle ei ole nimetty hoitajaa.
- Kaasusammutuslaitteistolla varustettu tila ei ole tiivis.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Kaasusammutuslaitteistolla suojatussa tilassa säilytetään sinne kuulumatonta palavaa materiaalia.
- Paloilmallisessa on pölysuoja.

Kaasu sammutuslaitteiston toimintakunnan varmistamisessa on vähäisiä puutteita.

- Laitteistoa ei ole huollettu säännöllisesti.

Kaasusammutuslaitteiston toimintakunto on varmistettu vaatimustenmukaisilla huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä.

- Sammutuslaitteiston huolto- ja kunnossapitotoimenpiteet on tehty säännöllisesti valmistajan ohjeen mukaisesti.
- Laitteistolle on laadittu huolto- ja kunnossapito-ohjelma.
- Laitteistolle on nimetty ja koulutettu hoitaja.
- Kaasusammutuslaitteiston toimintakunnossa ei havaittu puutteita.

Hyvät käytännöt ja suositukset

+ Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Kysy kohteen edustajalta, kenen vastuulla sammutuslaitteiston huolto- ja kunnossapitotoimenpiteiden suorittaminen on.

Tarkasta

- että laitteistolle on laadittu huolto- ja kunnossapito-ohjelma
- että suoritettavat huolto- ja kunnossapitotoimenpiteet on merkitty päiväkirjaan
- että laitteistolle on suoritettu määräaikaistarkastus
- että määräaikaistarkastuksen pöytäkirjaan kirjattavat puutteet on korjattu
- silmämääräisesti, että kaasusammutuslaitteisto näyttää ehjältä.
- ettei kaasusammutuslaitteistolla suojatussa tilassa säilytetä sinne kuulumatonta palavaa materiaalia.
- että kaasusammutuslaitteistolla varustettu tila on tiivis, jotta kaasu pysyy tilassa. Kiinnitä erityistä huomiota läpivienteihin.

Info

- Kaasusammutuslaitteisto tulee pitää suojatun kohteen käyttötarkoituksesta vastaavana koko käyttöikänsä ajan.
- Kaasusammutuslaitteiston toimintakunnan varmistamiseksi tulee sammutuslaitteistolle laatia huolto- ja kunnossapito-ohjelma, jossa selostetaan laitteistolle suoritettavat huolto- ja kunnossapitotoimenpiteet sekä hälytysyhteyden kokeilut.
- Suoritettavat toimenpiteet tulee merkitä päiväkirjaan.
- Laitteistolle on nimettävä kunnossapitotöistä huolehtiva laitteiston hoitaja ja hänelle tarvittavat varahenkilöt.
 - Laitteiston hoitajille on annettava tarvittavat tiedot laitteiston kunnossapitotöistä.
- Lisäksi sammutuslaitteistolle tulee suorittaa määräaikaistarkastus hyväksytyt tarkastuslaitoksen toimesta. Määräaikaistarkastus tulee suorittaa lähtökohtaisesti neljän vuoden välein.
- Määräaikaistarkastuksella havaitut puutteet tulee korjata mahdollisimman pian.
- Ensisijaisesti kaasusammutuslaitteiston toteutusta ja toimintakuntoa arvioivat tarkastuslaitokset käyttöönotto- ja määräaikaistarkastuksilla, mutta myös pelastusviranomaisen tulee huomioida sammutuslaitteistoon mahdollisesti tehdyt muutokset.
- Kaasusammutuslaitteiston toimintakunto voi olla puutteellinen myös siitä syystä, että suojatussa tilassa varastoidaan sinne kuulumatonta palavaa materiaalia, jolloin kaasusammutuslaitteiston sammutusteho ei riitä sammuttamaan tilassa olevaa palokuormaa.
- Kaasusammutuslaitteistolla varustetun tilan tulee olla tiivis, jotta kaasusammutuslaitteiston sammutusvaikutus (=tukahduttaminen) toteutuu.
- Laitteistolle muutoksia saa tehdä ainoastaan Tukesin hyväksymä asennusliike.

Laitteet ja varusteet

Kiinteät sammutusvesiputkistot

1. Merkinnot, opasteet ja käyttöohjeet
2. Huolto ja kunnossapito

Moduulin info

- Huom.! Eri pelastuslaitoksilla on eri suunnitteluohjeita sammutusvesiputkistoihin liittyen. Ota selvää oman laitoksesi suunnitteluohjeiden vaatimuksista.

Muut pöytäkirjalle tehtävät merkinnät

- Suositus valvontakertomukseen: Rakennuksen kiinteä sammutusvesiputkisto ei täytä nykyohjeiden vaatimuksia. Pelastusviranomaisen suosittelee putkiston uusimista nykyohjeiden mukaiseksi.

1. Merkinnät, opasteet ja käyttöohjeet

Putkiston merkintöjä tai käyttöohjeita ei ole tai niissä on merkittäviä puutteita.

- Merkintä puuttuu.
- Paineenkorotuspumpun käyttöohje puuttuu.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Käyttöohjeet ovat puutteelliset

Putkiston merkinnöissä tai käyttöohjeissa on vähäisiä puutteita.

- Muu, mikä?

Putkisto on merkitty ja sen toiminta on ohjeistettu siten, että pelastustoiminta on tehokasta mahdollisessa onnettomuustilanteessa.

- Putkiston merkinnät ovat vaatimusten mukaiset.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Tarkasta, että putkiston syöttöliittimen kannessa tai liittimen vieressä on putkiston vedensyöttöliittimen merkintä (esimerkiksi teksti: ”palokunnan kuivanousu)
- Tarkasta, että putkiston syöttöliittimen kotelon sisällä tai kotelon läheisyydessä on käyttöohjeet/merkintä, joista käy ilmi vähintään seuraavat asiat:
 - putkiston sallima maksimisyöttöpaine
 - putkiston vaikutusalue
 - putkiston ulosottojen koko vaikutusalueella.
- Huom.! Kiinnitä erityistä huomiota siihen, että rakennuksen sisällä olevien ulosottojen koko on merkitty syöttöliittimen yhteyteen.

Info

- Kiinteät sammutusvesiputkistot tulee merkitä ja niiden käyttö tulee ohjeistaa, jotta pelastustoiminta on tehokasta mahdollisessa tulipalotilanteessa.
- Sammutusvesiputkiston syöttöliittimen koteloiden kansissa tai kansien vieressä tulee olla järjestelmän merkintä. Merkinnöistä tulee käydä ilmi, onko kyseessä kuiva- vai märkäjärjestelmä.
PALOKUNNAN KUIVANOUSU **PALOKUNNAN MÄRKÄNOUSU**
- Kuiva- tai märkänousun syöttöliittimen kotelon kannen sisäpuolella tai kotelon läheisyydessä tulee olla merkintä tai kuvaus toteutusperiaatteesta, joista käy ilmi putkiston sallima maksimisyöttöpaine, putkiston vaikutusalue sekä putkiston ulosottojen koko kerroksissa.
MAKSIMISYÖTTÖPAINE 15 BAR
C-PORRAS - KERROKSET 2-16
ULOSOTOT KERROKSISSA 2"
- Jos järjestelmässä on paineenkorotus- tai muu pumppu, tulee merkinnöistä käydä ilmi pumpun käyttöperiaate eli toimiiko pumppu manuaalisesti vai automaattisesti. Lisäksi paineenkorotuspumpun läheisyydessä tulee olla pumpun käyttöohjeet.
- Lisäksi sammutusvesiputkistojen sijainnit tulisi merkitä kohdekorttiin, jos kohteessa on paloilmoin.
- Kohteessa, jossa on useita linjastoja, tulee linjastot nimetä esimerkiksi kirjain- tai numerotunnuksin. Kohteissa, joissa on paljon linjastoja, on lisäksi suositeltavaa olla erilliset palokuntakartat, joista käy ilmi linjastojen sijainnit, nimet (numerot tai kirjaimet), vaikutusalueet jne.
 - Laajoissa kohteissa nämä sammutusvesiputkistojen palokuntakartat voivat olla välttämättömyys, jotta putkistoa pystytään käyttämään tehokkaasti.

Kuvien lähde: Helsingin kaupungin pelastuslaitos.

2. Huolto ja kunnossapito

Putkiston toimintakunnan varmistamiseksi tarvittavia toimenpiteitä ei ole suoritettu tai niissä on merkittäviä puutteita.

- Sammutusvesiputkistolle ei ole tehty kunnossapitotoimenpiteitä.
- Vedensyöttöliitin on asennettu siten, ettei siihen saa letkua kiinni.
- Vedensyöttöliitin on vaurioitunut.
- Putkistossa on tavaraa.
- Vedensyöttöliittimen luukku ei aukea.
- Vedenottoliittimen luukku ei aukea.
- Vedenottoliitin on vääjänlainen.
- Paineenkorotuspumppu ei toimi.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Vedensyöttöliittimen edessä on tavaraa.
- Vedenottoliittimen edessä on tavaraa.

Putkiston toimintakunnan varmistamiseksi tarvittavat toimenpiteet on suoritettu puutteellisesti tai virheellisesti.

- Sammutusvesiputkistolle on tehty kunnossapitotoimenpiteitä epäsäännöllisesti.

Putkiston toimintakunnan varmistamiseksi tarvittavat toimenpiteet on tehty.

- Sammutusvesiputkiston huolto on suoritettu säännöllisesti.
- Putkiston toimintakunnossa ei havaittu puutteita.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Sammutusvesiputkistolle on laadittu huolto- ja kunnossapito-ohjelma.
- + Suoritetut huolto- ja kunnossapitotoimenpiteet on dokumentoitu.

Tarkastusohje

- Kysy, kenen vastuulla huolto- ja kunnossapitotoimenpiteistä huolehtiminen on.
- Kysy, mitä huolto- ja kunnossapitotoimenpiteitä sammutusvesiputkistolle on tehty.
- Tarkasta, että putkisto, syöttöliittimet sekä tiivisteet näyttävät silmämääräisesti ehjältä.
- Jos mahdollista, tarkista liittimien luukkujen ja venttiilien aukeaminen.
- Tarkasta, että mahdolliset paineenkorotus ja muut järjestelmään kuuluvat pumput ovat paikallaan ja näyttävät ehjiltä.
- Tarkasta, että putkiston sisään ei ole tungettu sinne kuulumatonta tavaraa. Kysy putkiston toimintakunnan tarkastamiskäytänteistä.
- Tarkasta, että vedensyöttö- ja -ottoliittimet on sijoitettu siten, että niiden edessä on riittävästi vapaata tilaa letkujen asentamiseksi, eikä niiden edessä säilytetä tavaraa.

Suositus

- Vedenottoliittimiin suositellaan hankkimaan pikaliitinkannet, jotka estävät veden purkautumisen liittimistä, vaikka venttiilit olisivat auki.

Info

- Kiinteän sammutusvesiputkiston tulee olla toteutettu siten, että se on pelastushenkilöstön käytettävissä. Sammutusvesiputkiston vaatimukset on määritelty rakennusluvassa.
- Sammutusvesiputkistojen toimintakunto tulee varmistaa säännöllisillä huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä.
- Huolto- ja kunnossapitotoimenpiteille voidaan käyttää esimerkiksi seuraavia välejä:
 - **Kuukausittain:** silmämääräinen tarkastus, opasteiden ja venttiilien kunto sekä liittimien esteettömyys ja käytettävyyden.
 - **Vuosittain:** paineenkorotuspumppujen kunnossapito-ohjelman mukaiset huollot ja testaukset, venttiilien, lukitusten yms. mekaaninen testaus.
 - **Viidentoista vuoden välein:** painekoe vedellä.
- Huolto- ja kunnossapitotoimenpiteiden tulee olla suunnitelmallisia.
- Jos putkistojen liittimet venttiilit, lukitukset yms. ovat vuosikautia käyttämättä, voivat ne ruostua tai jumittua kiinni. Tästä syystä niiden mekaanisesta testauksesta tulee huolehtia vähintään vuosittain. Venttiilit tulisi avata testauksessa kokonaisuudessaan.
- Paineenkorotus- ja muiden järjestelmään kuuluvien pumppujen huolto- ja kunnossapito tulee toteuttaa valmistajan ohjeiden mukaisesti.
- Vapaata tilaa syöttö- ja ottoliittimien edessä tulisi olla noin metri.
- Vedensyöttö- ja -ottoliittimet tulee olla sijoitettuna lukitun kotelon taakse. Lukituksen avauskäytänteissä on vaihtelua eri pelastuslaitosten välillä. Kotelon on oltava joka tapauksessa helposti avattavissa esimerkiksi 10 mm kolmioavaimella tai pelastuslaitoksen avainsäilytyksessä olevalla avaimella.
- Rakennuksen käyttäjät saattavat omalla toiminnallaan olennaisesti heikentää sammutusvesiputkiston toimintakuntoa säilyttämällä tavaraa syöttö- tai ottoliittimen edessä tai tunkemalla tavaraa putkiston sisälle. Putkiston toimintakunto tulisikin tarkistaa säännöllisesti.
- Ulkona olevien syöttö- ja ottoliittimien toimintakuntoon tulee kiinnittää erityistä huomiota talvella, jolloin ne voivat jäättyä

Laitteet ja varusteet

Palomieshissit

1. Merkinnät, opasteet ja käyttöohjeet
2. Huolto ja kunnossapito
3. Ohjeistaminen ja osaaminen

Moduulin info

- [Hissiturvallisuuslain \(1134/2016\)](#) noudattamista valvoo hissiturvallisuusviranomainen eli Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes).

Muut pöytäkirjalle tehtävät merkinnät

- Ilmoitusvelvollisuus** turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (Tukes): Vakava puute hissiin tai tarkastuslaitokseen liittyen (laki pelastustoimen laitteista (10/2007) 17 § 2 mom.).

1. Merkinnät, opasteet ja käyttöohjeet

Palomieshissin merkintöjä tai käyttöohjeita ei ole tai niissä on merkittäviä puutteita.

Muu, mikä?

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Hissin käyttöohjeet puuttuvat.
- Hissin merkintä puuttuu.

Merkinnöissä tai käyttöohjeissa on vähäisiä puutteita.

Muu, mikä?

Palomieshissi on merkitty ja niiden toiminta on ohjeistettu siten, että pelastustoiminta onnettomuustilanteessa on mahdollista.

- Palomieshissi on merkitty.
- Palomieshissin käyttöohjeet ovat hississä tai hissien läheisyydessä.

Hyvät käytännöt ja suositukset

+ Hissin käyttämiseen tarvittava kolmioavain löytyy paloilmotinkeskukselta.

Tarkastusohje

- Tarkasta, että palomieskäyttöön tarkoitetut hissit on merkitty palomieskäytöstä kertovilla merkinnöillä.
- Tarkasta, että hissien toiminta on ohjeistettu siten, että pelastustoiminta on mahdollista.

Info

- Normaalisti hissejä ei ole tarkoitettu käytettäväksi tulipalotilanteissa. Tästä syystä palomieshissit tulee merkitä siten, että tilojen käyttäjät tietävät kyseessä olevan evakuointiin tarkoitettun hissien.
- Hississä tulee myös tarvittaessa olla käyttöohjeet hissien käyttämiseksi.

2. Huolto ja kunnossapito

Palomieshissin toimintakunnan varmistamiseksi tarvittavia toimenpiteitä ei ole suoritettu tai toimenpiteiden suorittamisessa on merkittäviä puutteita.

- Määräaikaistarkastusta ei ole suoritettu.
- Huolto-ohjelmaa ei ole laadittu.
- Hissi ei toimi.
- Hissin palomieskäyttöönottamiseksi tarkoitettu kolmioavainpesä on tukittu.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Määräaikaistarkastuksella havaittuja puutteita ei ole korjattu.
- Laadittua huolto-ohjelmaa ei ole noudatettu.

Palomieshissin toimintakunnan varmistamisessa on vähäisiä puutteita.

- Muu, mikä?

Palomieshissin toimintakunto on varmistettu vaatimustenmukaisilla huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä.

- Palomieshissille on suoritettu vaatimuksenmukaiset huolto- ja kunnossapitotoimenpiteet.
- Palomieshissin toimintakunnossa ei havaittu puutteita.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Pyydä nähtäväksi hissien huolto-ohjelma.
- Pyydä kiinteistön edustajalta luotettava selvitys (esimerkiksi päiväkirja) suoritetuista huolto- ja kunnossapitotoimenpiteistä.
- Tarkasta hissistä, että määräaikaistarkastus on suoritettu (tarkastuslaitos jättää yleensä tarkastustarran, mutta se ei ole vaatimus) ja pyydä määräaikaistarkastuksen pöytäkirja nähtäväksi.
- Jos määräaikaistarkastuksella on havaittu puutteita, pyydä kohteen edustajalta selvitys puutteiden korjauksista.
- Kirjaa määräaikaistarkastuksella havaitut puutteet toimintakuntovalvontakohdan alle.
- Havainnoi hissien aistinvaraisesti havaittavaa toimintakuntoa.

Info

- Palomieshissi on viranomaisten vaatima pelastustyötä helpottava laite, joten sen toimintakunnossa pysyminen on tärkeää. Toimiva palomieshissi vähentää onnettomuustilanteissa pelastuslaitoksen toimintavalmiusaikaa.
- Hissijä valvoo ensisijaisesti hissiturvallisuusviranomaisen eli Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes). Evakuointi- ja palomieskäytössä olevat hissit ovat kuitenkin myös pelastuslain (379/2011) 12 §:n mukaisia sammutus- ja pelastustyötä helpottavia laitteita, joten ne tulee pitää kunnossa myös kyseisen pelastuslain pykälän perusteella.
 - Ensisijaisesti palomieshissien toimintakuntoa arvioivat tarkastuslaitokset käyttöönotto- ja määräaikaistarkastuksilla, mutta myös pelastusviranomaisen tulee huomioida palomieshissin toimintakunnossa havaitut puutteet.
- Hissin haltijan velvollisuus on huolehtia käytössä olevan hissien turvallisuudesta. Hissin haltijalla tarkoitetaan hissien omistajaa eli käytännössä rakennuksen omistajaa ja haltijaa. Asuintaloyhtiössä hissien haltijaa edustavat tyypillisesti asunto-osakeyhtiön hallituksen puheenjohtaja ja isännöitsijä.
- Hissin haltijan on hissiturvallisuuslain (1134/2016) huolehdittava seuraavista huolto- ja kunnossapitotoimenpiteistä hissien toimintakunnan varmistamiseksi:
 - hissille on laadittu huolto-ohjelma
 - huolto-ohjelmaa noudatetaan
 - hississä havaitut viat ja puutteet korjataan riittävän nopeasti
 - hissille suoritetaan määräaikaistarkastus Tukesin hyväksymän tarkastuslaitoksen toimesta joka toinen vuosi.
- Muutos- tai korjaustöitä hisseille saa tehdä ainoastaan Tukesin hyväksymä hissiliike.

3. Ohjeistaminen ja osaaminen

Kiinteistön edustaja ei ole ohjeistettu ja perehdytetty palomieshissien toimintaperiaatteeseen.

- Kiinteistön edustajat eivät tiedä miten palomieshissi toimii ja mihin se on tarkoitettu.
- Velvollisuutta ohjeistukseen ei ole tunnistettu.
- Käyttäjiä ei ole ohjeistettu.

Kiinteistön edustajien ohjeistuksessa ja perehdytyksessä on vähäisiä puutteita.

- Muu, mikä?

Kiinteistön edustaja on tietoinen hissien toimintaperiaatteesta.

- Kiinteistön edustaja on tietoinen hissien toimintaperiaatteesta.

Hyvät käytännöt ja suositukset

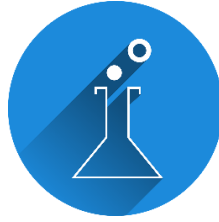
- + Henkilökunta harjoittelee säännöllisesti palomieshissiin käyttöön liittyviä toimintamalleja yhteistyössä pelastuslaitoksen kanssa.

Tarkastusohje

- Kysy kohteen edustalta, onko hän tietoinen hissien toimintaperiaatteesta.
- Suosi avoimia kysymyksiä ("Mitä...? Miten...? Millaista...?") "kyllä/ei" -kysymysten sijaan. Vertaa vastauksia laadittuihin ohjeisiin. Pyri kysymään kysymykset useammalta henkilöltä, jotta saat kattavamman kuvan henkilöiden osaamistasosta.

Info

- Normaalisti hissejä ei ole tarkoitettu käytettäväksi tulipalotilanteissa. Tästä syystä palomieshissien käyttäminen ja toimintaperiaate tulee olla kiinteistön edustajien tiedossa, jotta he osaavat huolehtia hissien toimintakunnosta sekä ohjeistaa pelastushenkilöstöä ja kiinteistön käyttäjiä.

Laitteet ja varusteet

Evakuointihissit

1. Merkinnät, opasteet ja käyttöohjeet
2. Huolto ja kunnossapito
3. Ohjeistaminen ja osaaminen

Moduulin info

- [Hissiturvallisuuslain \(1134/2016\)](#) noudattamista valvoo hissiturvallisuusviranomainen eli Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes).

Muut pöytäkirjalle tehtävät merkinnät

- Ilmoitusvelvollisuus** turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (Tukes): Vakava puute hissiin tai tarkastuslaitokseen liittyen (laki pelastustoimen laitteista (10/2007) 17 § 2 mom.).

1. Merkinnät, opasteet ja käyttöohjeet

Evakuointihissin merkintöjä tai käyttöohjeita ei ole tai niissä on merkittäviä puutteita.

Muu, mikä?

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Hissin käyttöohjeet puuttuvat.
 Merkintä puuttuu.

Merkinnöissä tai käyttöohjeissa on vähäisiä puutteita.

Muu, mikä?

Evakuointihissi on merkitty ja sen toiminta on ohjeistettu siten, että toiminta onnettomuustilanteessa on mahdollista.

- Evakuointihissi on merkitty.
 Evakuointihissin käyttöohjeet ovat hississä tai hissien läheisyydessä.

Hyvät käytännöt ja suositukset

+ Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Tarkasta, että evakuointikäyttöön tarkoitettu hissi on merkitty ja sen käyttö on ohjeistettu siten, että ihmiset osaavat käyttää hissiä mahdollisessa onnettomuustilanteessa.
- Evakuointihissien on yleensä oltava merkitty evakuointikäytöstä kertovilla merkinnöillä.

Info

- Normaalisti hissejä ei ole tarkoitettu käytettäväksi tulipalotilanteissa. Tästä syystä evakuointihissit tulee merkitä siten, että tilojen käyttäjät tietävät kyseessä olevan evakuointiin tarkoitettun hissin.
- Hississä tulee myös tarvittaessa olla käyttöohjeet hissien käyttämiseksi.

2. Huolto ja kunnossapito

Evakuointihissin toimintakunnan varmistamiseksi tarvittavia toimenpiteitä ei ole suoritettu tai toimenpiteiden suorittamisessa on merkittäviä puutteita.

- Määräaikaistarkastusta ei ole suoritettu.
- Huolto-ohjelmaa ei ole laadittu.
- Hissi ei toimi.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Määräaikaistarkastuksella havaittuja puutteita ei ole korjattu.
- Laadittua huolto-ohjelmaa ei ole noudatettu.

Evakuointihissin toimintakunnan varmistamisessa on vähäisiä puutteita.

- Muu, mikä?

Evakuointihissin toimintakunto on varmistettu vaatimustenmukaisilla huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä.

- Evakuointihissille on suoritettu vaatimuksen mukaiset huolto- ja kunnossapitotoimenpiteet.
- Evakuointihissin evakuointimoodin toimivuus on varmistettu säännöllisesti.
- Evakuointihissin toimintakunnossa ei havaittu puutteita.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Pyydä nähtäväksi hissien huolto-ohjelma.
- Pyydä kiinteistön edustajalta luotettava selvitys (esimerkiksi päiväkirja) suoritetuista huolto- ja kunnossapitotoimenpiteistä.
- Tarkasta hissistä, että määräaikaistarkastus on suoritettu (tarkastuslaitos jättää yleensä tarkastustarran, mutta se ei ole vaatimus) ja pyydä määräaikaistarkastuksen pöytäkirja nähtäväksi.
- Jos määräaikaistarkastuksella on havaittu puutteita, pyydä kohteen edustajalta selvitys puutteiden korjauksista.
- Havainnoi hissien aistinvaraisesti havaittavaa toimintakuntoa.
- Todellista toimintakuntoa havainnoidaan huolto- ja kunnossapitotoimenpiteiden arvioimiseksi.

Info

- Evakuointihissi täydentää poistumismahdollisuuksia, joten sen toimintakunnossa pysyminen on rakennuksen poistumisturvallisuuden näkökulmasta ensiarvoisen tärkeää.
 - Evakuointihissillä on voitu myös korvata muita poistumismahdollisuuksia (käytännössä uloskäytävien määrää, poistumiskaistojen leveyttä jne.), joten evakuointihisseihin liittyviin puutteisiin tulee suhtautua samalla vakavuudella kuin poistumisturvallisuudessa muutoinkin.
- Hissejä valvoo ensisijaisesti hissiturvallisuusviranomainen eli Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes). Evakuointi- ja palomieskäytössä olevat hissit ovat kuitenkin myös pelastuslain (379/2011) 12 §:n mukaisia sammutus- ja pelastustyötä helpottavia laitteita, joten ne tulee pitää kunnossa myös kyseisen pelastuslain pykälän perusteella.
 - Ensisijaisesti evakuointihissien toimintakuntoa arvioivat tarkastuslaitokset käyttöönotto- ja määräaikaistarkastuksilla, mutta myös pelastusviranomaisen tulee huomioida evakuointihissin toimintakunnossa havaitut puutteet.
- Evakuointihissin evakuointimoodin toimivuus tulee varmistaa säännöllisellä koestuksella.
 - Evakuointihissi on useasti paloilmotimen tai muun automaation ohjauksessa. Näiden ohjausten toimivuus tulee myös varmistaa määrävälein, esimerkiksi paloteknisen asiantuntijan toimesta. **Huom!** Arvioi paloilmotimen ohjausten toimivuutta paloilmotin moduulissa.
- Hissin haltijan velvollisuus on huolehtia käytössä olevan hissien turvallisuudesta. Hissin haltijalla tarkoitetaan hissien omistajaa eli käytännössä rakennuksen omistajaa ja haltijaa. Asuintaloyhtiössä hissien haltijaa edustavat tyypillisesti asunto-osakeyhtiön hallituksen puheenjohtaja ja isännöitsijä.
- Hissin haltijan on hissiturvallisuuslain (1134/2016) huolehdittava seuraavista huolto- ja kunnossapitotoimenpiteistä hissien toimintakunnan varmistamiseksi:
 - hissille on laadittu huolto-ohjelma
 - huolto-ohjelmaa noudatetaan
 - hississä havaitut viat ja puutteet korjataan riittävän nopeasti
 - hissille suoritetaan määräaikaistarkastus Tukesin hyväksymän tarkastuslaitoksen toimesta joka toinen vuosi.
- Muutos- tai korjaustöitä hisseille saa tehdä ainoastaan Tukesin hyväksymä hissiliike.

3. Ohjeistaminen ja osaaminen

Rakennuksen käyttäjiä ei ole ohjeistettu ja/tai he eivät osaa käyttää evakuointihissejä onnettomuustilanteissa.

- Kiinteistön käyttäjät eivät tiedä, että hissi on tarkoitettu evakuointikäyttöön.
- Velvollisuutta ohjeistukseen ei ole tunnistettu.
- Käyttäjiä ei ole ohjeistettu.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Kiinteistön käyttäjät eivät tunne hissien toimintaperiaatetta.
- Käyttäjien ohjeistuksessa on puutteita.

Rakennuksen käyttäjien ohjeistamisessa ja/tai osaamisessa on vähäisiä puutteita.

- Muu, mikä?

Kiinteistön käyttäjät on annettu riittävä ohjeistus ja he osaavat toimia mahdollisessa tulipalotilanteessa.

- Kiinteistön käyttäjät on ohjeistettu ja perehdytetty.
- Kiinteistön käyttäjät osaavat käyttää evakuointihissejä mahdollisessa tulipalotilanteessa.

Hyvät käytännöt ja suositukset

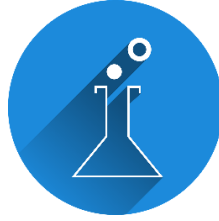
- + Kiinteistön käyttäjät harjoittelevat evakuointihissien käyttöä käytännössä.

Tarkastusohje

- Kysy hissien haltijalta, mitä ohjeita kiinteistön käyttäjille on annettu evakuointihissien liittyen.
- Kysy rakennuksen käyttäjiltä, onko heitä ohjeistettu ja perehdytetty evakuointihissien käyttöön ja toimintaperiaatteisiin.
- Suosi avoimia kysymyksiä ("Mitä...? Miten...? Millaista...?") "kyllä/ei" -kysymysten sijaan. Vertaa vastauksia laadittuihin ohjeisiin. Pyri kysymään kysymykset useammalta henkilöltä, jotta saat kattavamman kuvan henkilöiden osaamistasosta.

Info

- Normaalisti hissejä ei ole tarkoitettu käytettäväksi tulipalotilanteissa. Tästä syystä evakuointihissien käyttäminen ja toimintaperiaate tulee ohjeistaa ja perehdyttää rakennuksen käyttäjille, kuten työntekijöille ja asukkaille.

Laitteet ja varusteet

Muu laite tai varuste

1. Merkinnät, opasteet ja käyttöohjeet
2. Huolto ja kunnossapito
3. Ohjeistaminen ja osaaminen

Moduulin info

- Moduulia käytetään, kun kohteessa olevaa laitetta tai varustetta ei löydy valvontamenetelmän valmiiden moduulien listasta. Jos käytät moduulia, kirjaa lisätiedot välilehdelle tarvittavat tiedot laitteesta tai varusteesta.

1. Merkinnät, opasteet ja käyttöohjeet

Laitteen tai varusteen merkintöjä, opasteita tai käyttöohjeita ei ole tai niissä on merkittäviä puutteita.

- Laitteen tai varusteen merkintä puuttuu.
- Laitteen tai varusteen opasteet puuttuvat.
- Laitteen tai varusteen käyttöohjeet puuttuvat.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Merkinnät eivät ole selkeästi havaittavissa.
- Opasteet eivät ole selkeästi havaittavissa.
- Käyttöohjeet ovat puutteelliset.

Opasteissa, merkinnöissä ja/tai käyttöohjeissa on vähäisiä puutteita.

- Muu, mikä?

Laite tai varuste on opastettu ja merkitty sekä sen käyttö on ohjeistettu siten, että pelastustoiminta on mahdollista.

- Laite tai varuste on opastettu ja merkitty sekä sen käyttö on ohjeistettu siten, että pelastustoiminta on mahdollista.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Tarkasta, että laitteen tai varusteen sijainti on merkitty ja opastettu.

Info

- Laite tai varuste on oltava merkitty ja opastettu siten, että pelastustoiminta on onnettomuustilanteessa mahdollista.
- Myös laitteen tai varusteen käyttö tulee olla ohjeistettu siten, että pelastushenkilöstö ja tilojen käyttäjät osaavat käyttää laitetta tai varustetta.

2. Huolto ja kunnossapito

Laitteen tai varusteen toimintakunnon varmistamiseksi tarvittavia toimenpiteitä ei ole suoritettu tai toimenpiteiden suorittamisessa on merkittäviä puutteita.

- Laitetta tai varustetta ei ole huollettu.
- Laite tai varuste ei ole toimintakunnossa.

Laitteen tai varusteen toimintakunnon varmistamisessa on vähäisiä puutteita.

- Laitteistoa ei ole huollettu säännöllisesti.

Laitteen tai varusteen toimintakunto on varmistettu vaatimustenmukaisilla huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä.

- Laitteen tai varusteen huolto- ja kunnossapitotoimenpiteet on tehty säännöllisesti valmistajan ohjeen mukaisesti.
- Laitteelle tai varusteelle on laadittu huolto- ja kunnossapito-ohjelma.
- Laitteen tai varusteen toimintakunnossa ei havaittu puutteita.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Pyydä asiakkaalta luotettava selvitys (esimerkiksi päiväkirja) suoritetuista huolto ja kunnossapitotoimenpiteistä sekä yhteyskokeiluista.
- Tarkasta paloilmoitinkeskukselta, että määräaikaistarkastus on suoritettu (tarkastuslaitos jättää yleensä tarkastustarran, mutta se ei ole vaatimus) ja pyydä pöytäkirja nähtäväksi, jos et saa sitä pelastuslaitoksen järjestelmästä.
- Jos määräaikaistarkastuksella on havaittu puutteita, pyydä kohteen edustajalta selvitys puutteiden korjauksista.
- Havainnoi laitteen tai varusteen aistinvaraisesti havaittavaa toimintakuntoa.
- Todellista toimintakuntoa havainnoidaan huolto- ja kunnossapitotoimenpiteiden arvioimiseksi.

Info

- Laitteen tai varusteen tulee olla sellaisessa kunnossa, että se toimii tai sen käyttäminen on mahdollista onnettomuustilanteessa.
- Laitteen tai varusteen toimintakunnon varmistamiseksi tulee sille suorittaa valmistajan ohjeiden mukaiset huolto- ja kunnossapitotoimenpiteet.

3. Ohjeistaminen ja osaaminen

Rakennuksen käyttäjiä ei ole ohjeistettu ja/tai he eivät osaa käyttää varustetta tai osaa toimia laitteen toimiessa.

- Rakennuksen käyttäjät eivät osaa toimia laitteen toimiessa.
- Rakennuksen käyttäjät eivät osaa käyttää varustetta.
- Velvollisuutta ohjeistukseen ei ole tunnustettu.
- Käyttäjiä ei ole ohjeistettu.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Käyttäjien ohjeistuksessa on puutteita.

Rakennuksen käyttäjien ohjeistamisessa ja/tai osaamisessa on vähäisiä puutteita.

- Muu, mikä?

Rakennuksen käyttäjille on annettu riittävä ohjeistus ja käyttäjät osaavat toimia oikein laitteen toimiessa ja/tai osaavat käyttää varustetta oikein.

- Rakennuksen käyttäjät osaavat toimia oikein laitteen toimiessa.
- Rakennuksen käyttäjät osaavat käyttää varustetta oikein.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Toimintaa laitteen toimiessa on harjoiteltu käytännössä.
- + Varusteen käyttämistä on harjoiteltu käytännössä.

Tarkastusohje

- Kysy rakennuksen käyttäjiltä, kuinka he toimisivat laitteen hälyttäessä / käyttäisivät varustetta. Vertaa vastauksia pelastussuunnitelmassa annettuihin toimintaohjeisiin ja kiinteistön omistajan/haltijan selvityksiin käyttäjille annetuista ohjeista.
- Suosi avoimia kysymyksiä ("Mitä...? Miten...? Millaista...?") "kyllä/ei" -kysymysten sijaan. Vertaa vastauksia laadittuihin ohjeisiin. Pyri kysymään kysymykset useammalta henkilöltä, jotta saat kattavamman kuvan henkilöiden osaamistasosta.

Info

- Oikeat toimintamallit riippuvat rakennuksen käyttötarkoituksesta ja henkilöiden roolista. Asiakkaiden tai tiloissa tilapäisesti olevien ensisijaisen toimintamallin tulee olla rakennuksesta poistuminen.
- Tärkeää on, että henkilökunnan tehtävät on suunniteltu ja ohjeistettu etukäteen, jotta kaikki tietävät roolinsa.
- Käyttäjien toimintamallit riippuvat tiloissa harjoitettavasta toiminnasta mutta tärkeää on, että henkilökunnan tehtävät on suunniteltu ja ohjeistettu etukäteen, jotta kaikki tietävät roolinsa. Vastuu ohjeistuksesta ja koulutuksesta on rakennuksen omistajalla, haltijalla ja/tai toiminnanharjoittajalla.